

Kasvinterveyden, taimiaineiston ja metsänviljelyaineiston valvonnan raportti 2018

Kasvinterveyden, taimiaineiston ja metsänviljelyaineiston valvonnan raportti 2018

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys: 12.4.2019	Asianumero: 2692/00.01.02.00.01/2019
Ruokavirasto	
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Elintarvikeketjulinja, kasvintuotannon osasto, kasvinterveysyksikkö
Hyväksyjä:	Tuula Mäki-Valkama
Laatija/laatijat:	Jari Poutanen
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1. Kasvinterveys ja taimiaineisto	3
1.1. Arvio valvonnan vaikuttavuuden toteutumisesta	3
1.2. Valvontasuunnitelman toteutuminen	4
1.2.1. Tuontitarkastukset	5
1.2.2. Sisämarkkinavalvonta	7
1.2.3. Kartoitukset ja tuotantopaikkavalvonta	8
1.2.4. Vientitarkastukset	13
1.2.5. Laboratoriomääritykset	16
1.3. Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus	16
1.3.1. Todetut puutteet ja niiden yleisyys	16
1.3.2. Puutteiden analyysi.....	19
1.4. Auditoinnit ja muu saatu palaute	20
1.5. Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.....	21
1.5.1. Toimijoiden säädösten tuntemisen varmistaminen	21
1.5.2. Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen.....	23
1.5.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet.....	23
1.7. Toiminnan resurssit	24
1.7.1. Tarkastajien kouluttaminen	24
1.9. Muutokset seuraavien vuosien toimintaan.....	25
1.9.1. Muutokset vuodelle 2019	25
1.9.2. Muutokset vuodesta 2020 alkaen	25
2. Metsäviljelyaineisto	27
2.1. Arvio valvonnan vaikuttavuuden toteutumisesta	27
2.2. Valvontasuunnitelman toteutuminen	27
2.3. Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus	29
2.3.1. Todetut puutteet ja niiden yleisyys	29
2.3.2. Puutteiden analyysi.....	32
2.5. Auditoinnit ja muu saatu palaute	33
2.6. Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.....	33
2.6.1. Toimijoiden säädösten tuntemisen varmistaminen	33
2.6.2. Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen.....	34
2.6.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet.....	34
2.7. Toiminnan resurssit	34
2.8. Muutokset seuraavien vuosien toimintaan.....	34
Liite 1. Inspektioner på Åland.....	36
Liite 2. Eviran, ELY-keskusten ja Tullin tekemät tuontitarkastukset.	37

1. Kasvinterveys ja taimiaineisto

1.1. Arvio valvonnan vaikuttavuuden toteutumisesta

Kasvinterveyden ja taimiaineiston valvonnan tavoitteena on estää kasvinterveyslainsäädännössä mainittujen vaarallisten kasvintuhoojien leviäminen Suomeen ja todettujen esiintymien hävittäminen. Lisäksi valvonnan tavoitteena on varmistaa, että markkinoitavat, maahantuotavat ja maasta vietävät kasvit tuotteet täyttävät muut kasvinterveyslain sekä taimiaineistolain asettamat vaatimukset.

Vuoden 2018 aikana osallistuttiin aktiivisesti uuden EU:n ja kansallisen kasvinterveyslainsäädännön kehittämistyöhön. Työ vei koko yksiköltä huomattavan määrän työaikaa, mutta aktiivisella osallistumisella saatiin vaikutettua moniin säädösten suomalaisen kasvintuotannon kannalta kriittisiin vaatimuksiin. Lisäksi käytiin lukuisia keskusteluja eri toimijaryhmien kanssa, jotta lainsäädännön kansallisista tulkinnoista saataisiin mahdollisimman sujuvat toimijoiden käytännön toiminnan kanssa. Työtä jatketaan lähivuosina.

Toimijoiden kanssa pidettävät asiakasfoorimit saatiin vakiinnutettua osaksi toimintaa. Vuonna 2018 kokoontuivat kasvihuonetuottajien ja viheralan foorumit (viherterveysfoorumi). Lisäksi valmisteltiin metsäsektorin asiakasfooriumia (metsäterveysfoorumi), joka kokoontui tammikuussa 2019. Foorumeissa kerättiin muun muassa toimijoiden näkemyksiä lainsäädännön muutoksista, keskusteltiin tulevan vuoden valvontasuunnitelmasta ja kerättiin toimijoiden tarpeita kasvinterveysvalvonnalta.

Koska kasvinterveyden valvonnalla voidaan vain rajallisessa määrin estää kasvintuhoojien saapuminen maahan, on mahdollista, että kaikkia kasvintuhoojaesiintymiä ei valvonnassa löydetä riittävän nopeasti. Toimijoiden ja kansalaisten havaintoilmoitukset, riittävät valvontaresurssit ja tarkastusten oikea kohdentaminen ovat keskeisessä roolissa pyrittäessä estämään pysyvien kasvintuhoojaesiintymien syntyminen. Vaikka myös vuonna 2018 valvonnassa havaittiin vaarallisia kasvintuhoojia ja uusia tuhoojaesiintymiä, ei uusia kasvintuhoojia kuitenkaan todettu asettuneen pysyvästi Suomeen.

EU:n rahoittaman kasvintuhoojien Survey program -kartoitusohjelman ja vuonna 2018 käyttöön otetun Europhyt Otbreks -ilmoitusjärjestelmän avulla tehostetaan merkittävästi uusien kasvintuhoojien esiintymisen seuranta ja todetuista esiintymistä tiedottamista kansainvälisesti. Erityisesti kasvintuhoojakartoituksia pyritään kohdentamaan riskialueille, jotta kartoitustulosten luotettavuutta saadaan parannettua, mahdolliset uudet kasvintuhoojat havaittaisiin nopeasti ja valvontaresurssit käytettäisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Globaalin kaupan kasvu ja ilmastonmuutos lisäävät merkittävästi uusien kasvintuhoojien riskiä kasvintuotannolle ja ympäristölle. Tämä aiheuttaa jo nyt haasteita valvonnan kohdentamiselle ja resurssien käytölle. Monia vaarallisia tuhojia on käytännössä mahdotonta havaita riittävän tehokkaasti esimerkiksi tuonti- tai sisämarkkinavalvonnassa, jotta niiden maahantuolo tai leviämistä voitaisiin estää. Piilosaastuntänäytteiden otto ja analysointia lisäämällä voitaisiin kasvintuhoojien havaitsemista muun muassa tuonti- ja sisämarkkinavalvonnassa parantaa. Lisäksi kasvintuhoojia on etsittävä myös esimerkiksi viljelmiltä, jotta pysyvien kasvintuhoojaesiintymien muodostuminen saadaan estettyä.

Lainsäädäntöuudistuksen myötä toimijoiden oma vastuu ja toimenpiteet kasvintuhojarisikien hallitsemiseksi korostuvat. Toimijoita tuleekin jatkossa kouluttaa ja ohjeistaa kasvinterveysriskeistä, jotta he voivat ryhtyä tarpeellisiin riskinhallintatoimenpiteisiin.

Tarkastuksia on viime vuosina saatu tehostettu muun muassa feromoni- ja muilla ansoilla, riskikartoilla ja kesän tulipolteen oireiden esiintymisajankohtaa ennustavaa Maryblyt-mallia. Lisäksi aasianrunkojääräkartoituksessa hyödynnetään kahta aasianrunkojäärän havaitsemiseen koulutettua koira.

Myönteistä on, ettei aasianrunkojääriä ole löydetty Vantaalla sijaitsevalta esiintymäalueelta kahteen vuoteen. Myös tulipolteen hävittämisessä on todennäköisesti onnistuttu, koska sitä ei ole todettu Ahvenanmaalaiselta hedelmäviljelmältä vuoden 2014 jälkeen.

Ulkomaisista ISPM 15 -merkinnällä varustetuista puisista pakkausmateriaaleista todettiin edellisvuosien tapaan eläviä sukkulamatoja, mikä kertoo siitä, että standardista huolimatta puisen pakkausmateriaalin mukana voi levitä vaarallisia kasvintuhojia. Standardin vaatimusten toteutumista tulisi valvoa kansainvälisesti nykyistä tehokkaammin.

1.2. Valvontasuunnitelman toteutuminen

Evira, ELY-keskukset ja valtuutetut tarkastajat tekivät yhteensä 4 914 tarkastusta (Taulukko 1). Tarkastusten määrä oli vähemmän kuin vuosina 2017 (5 531 kpl) ja 2016 (6 083 kpl) ja 2015 (7 559 kpl), koska eri vuosina kartoitetaan eri tuhojalajeja. Vuodesta 2017 tarkastusmäärien laskenta on muutettu, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa. Edellä mainitut luvut eivät sisällä Tullin tekemiä kasvinterveydellisiä tuontitarkastuksia. Edellisten lisäksi Ahvenanmaan maakuntahallitus (Ålands landskapsregering) teki kasvinterveydellisiä tarkastuksia yhteensä 47 kappaletta (Liite 1).

Valvontasuunnitelman määrälliset tavoitteet toteutuivat keskimäärin hyvin, vaikka joitakin tarkastuksia tehtiin suunniteltua merkittävästi enemmän ja joitakin taas merkittävästi vähemmän. Suurin osa tarkastuksista kohdistui kartoitukset ja tuotantopaikkavalvonta -prosesiin. Eniten tehtiin niin sanotun puu ja metsä -sektorin tarkastuksia.

Taulukko 1. Eviran, Ely-keskusten ja valtuutettujen tarkastajien tekemät tarkastukset (kpl).

	Tuontitarkastukset	Sisämarkkina- valvonta	Kartoitukset ja tuotantopaik- kavalvonta	Vienti	Yhteensä	
Avomaan puutarhakasvit	20	206	379	5	603	12 %
Kasvihuonekasvit	165	171	623	1	960	20 %
Peruna	3	39	355	39	436	9 %
Puu ja metsä	1 502	385	679	277	2 843	58 %
Muut				72	72	1 %
Yhteensä	1 690	801	2 036	394	4 914	
	34 %	16 %	41 %	8 %		

1.2.1. Tuontitarkastukset

Tuontitarkastuksia tehtiin yhteensä 2 554 kpl, joka on 9 % edellistä vuotta vähemmän (Taulukko 2, liite 2). Määrä vaihtelee vuosittain sen mukaan, paljonko EU:n ulkopuolelta terveystodistuksen vaativia kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita tuodaan maahan. Pääsääntöisesti kaikki tällaiset tuotteet tarkastetaan maahantuonnin yhteydessä, mutta osalle tuotteista on säädetty alennettu tarkastusprosentti. Suomessa alennettuja tarkastusprosentteja sovelletaan kasvisten ja Venäjältä peräisin olevan havupuun tarkastuksessa.

Maahantuotavien tuotteiden tarkastukset toteutuivat pääasiassa hyvin (Taulukko 3). Terveystodistusta vaatimatonta lehtipuutavaraa ei suunnitelmista huolimatta tosin tarkastettu juuri lainkaan.

Taulukko 2. Maahantuodut terveystodistuksen vaativat erät ja niiden tarkastustasot.

Tarkastustyyppi	Erät (kpl)	Tuontimäärä	Vaadittu tarkastusaso	Tarkastetut erät (kpl)	Tarkastettujen erien osuus
Avomaan puutarhakasvit	20	13 572 kpl	100 %	20	100 %
Pistokkaat ja taimet avomaalle	20	13 572 kpl	100 %	20	100 %
Siemenet	2	0,7 kg	100 %	2	100 %
Kasvihuonekasvit	165	2 529 114 kpl	100 %	165	100 %
Pistokkaat ja taimet	138	1 567 554 kpl	100 %	138	100 %
Ruukkukasvit	6	541 kpl	100 %	6	100 %
Hyötösipulit	21	961 019 kpl	100 %	21	100 %
Peruna	3	81 000 kg	100 %	3	100 %
Puu ja metsä		4 748 429 m³		1 502	
Havupuutavara 1 % Venäjä	83 663	4 626 378 m ³	1 %	894	1,1 %
Havupuutavara 100 % Venäjä	313	11 871 m ³	100 %	313	100 %
Muu havupuutavara 100 %, muut alkuperämaat	26	2 224 m ³	100 %	26	100 %
Lehtipuutavara	97	107 956 m ³	100 %	97	100 %
Puinen pakkausmateriaali	n.	-	1-15 %	103	28 %
Kiinasta ja Valko-Venäjältä	370*	-	-	69	-
Muu puinen pakkausmateriaali	-	-	-	69	-
Muut	1 291	20 979 222 kg		864	67 %
Kasvikset	1 291	20 979 222 kg		864	67 %
Yhteensä				2 554	

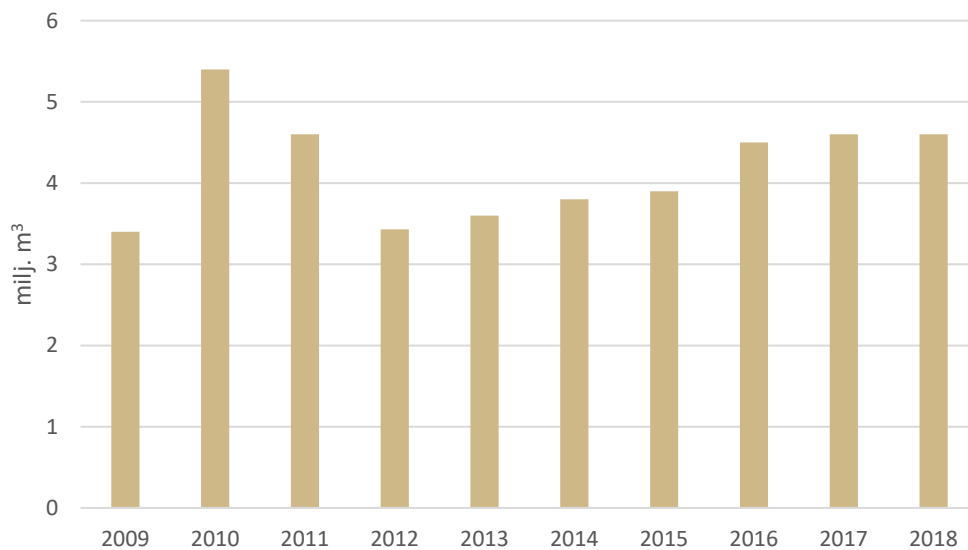
* Lainsäädäntö on muuttunut 1.10.2018, jonka jälkeen maahantuotujen erien kokonaismäärä ei ole tiedossa. Tieto saadaan Tullilta myöhemmin. Myös tarkastusprosentti ja tarkastettavan materiaalin sisältö muuttui.

Avomaan puutarhakasveista istukassipuleita ei enää tuotu EU:n ulkopuolelta lainkaan. Pistokkaiden ja taimien tuonti kasvoi 51 %. Kasvihuonekasvien tuonti väheni huomattavasti, sillä pistokkaita ja taimia tuotiin 947 000 (37 %) ja hyötösipuleita 1 363 000 (59 %)

vähemmän kuin edellisenä vuotena. Myös valmiiden ruukkukasvien määrä väheni lähes 100 000 kasvilla. Puutarhakasvien tuontimäärille on tyypillistä suuri vuosittainen vaihtelu.

Perunan tuonti EU:n ulkopuolelta on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kokonaan kielletty, eikä sitä ole yleensä tuotu Suomeen lainkaan. Vuonna 2018 ruokaperunaa tuotiin yhteensä kolme erää Israelista.

Kasvinterveystodistuksen vaativista tuotteista Suomeen tuodaan eniten Venäjältä peräisin olevaa havupuutavaraa, jota tuotiin vuonna 2018 noin 4,6 miljoonaa kuutiometriä ja noin 83 000 lähetystä (Kuva 1). Tuonti pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017. Toiseksi suurin tuoteryhmä ovat tuoreet hedelmät ja vihannekset, joita tuotiin 21 miljoonaa kiloa. Niiden tuontimäärä pysyi edellisen vuoden tasolla.

Kuva 1. Venäjältä peräisin olevan havupuun tuontimäärät (milj. m³)

Kiinasta peräisin olevaa muun muassa kivierien mukana olevaa puista pakkausmateriaalia tarkastettiin tuonnin yhteydessä yhteensä 699 erää, mikä on 9 % vähemmän kuin vuonna 2017.

Venäjältä tuodaan viikoittain useita rekkakuormia kierrätettyjä kuormalavoja, joiden alkuperä on useista maailman maista. Tuontimäärä on tullitilastoon perustuvan laskelman perusteella noin 170 rekkakuormaa vuodessa. Tuonti on alkanut viime vuosina ja määrä on lisääntynyt koko ajan. Tuonnin vaatimuksena on ISPM 15 -standardin mukainen käsittely ja merkintä. Tullia on pyydetty ilmoittamaan Eviraan kaikki puista pakkausmateriaalia sisältävät tuontilähetykset ja Evira tarkasti niistä pistokokein pienen osan. Tullin tehtävänä on tarkastaa kaikista eristä ISPM 15 merkinnät, mutta kasvinterveydellistä tuontitarkastusvelvoitetta näille ei ole.

Taulukko 3. Eviran ja ELY-keskusten tekemät tuontitarkastukset.

Tarkastustyyppi	Kohteet			Tarkastukset		
	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma
Avomaan puutarhakasvit	13	9	69 %	13	20	154 %
Kasvihuonekasvit	14	24	171 %	161	165	102 %
Peruna	-	1	-	-	3	-
Puu ja metsä	1 629	1 020	63 %	1 748	1502	86 %
Havupuutavara 1 % Venäjä	918	894	97 %	918	894	97 %
Havupuutavara 100 % Venäjä	464	313	67 %	464	313	67 %
Muu havupuutavara 100 %, muut alkuperämaat	20	10	50 %	20	26	130 %
Lehtipuutavara	99	16	16 %	99	97	98 %
Ei terveystodistusta vaativa lehtipuutavara	10	0	0 %	30	0	0 %
Puinen pakkausmateriaali	217	67	31 %	217	172	79 %
Muut (Tulli tekee)						
Puutavaran asiakirjatarkastukset	.*	.*	-	.*	82 456	-
Kasvikset	.*	.*	-	.*	864	-
Yhteensä (ei Tullin tarkastuksia)	1 755	1 053	60 %	1 922	1 690	88 %
Yhteensä (ml. Tullin tarkastukset)						

* Ei määrällistä tavoitetta.

Venäjäältä Euroopan puoleisesta osasta tuoduista havupuueristä tarkastettiin 1,1 %, joka ylitti vaaditun 1 %:n tason. Tarkastettujen lähetysten osuus jäi alle vaaditun tarkastustason seuraavien tuoteryhmien osalta:

Puutavara

- tuijapuutavara Kanadasta

Hedelmät

- munakoiso Thaimaasta
- omenat Argentiinasta, Chilestä ja Etelä-Afrikasta
- paprikat Thaimaasta

1.2.2.Sisämarkkinavalvonta

Markkinavalvontaa tehdään pistokokeina sellaisille sisämarkkinoilla oleville tuotteille, joiden mukana voi helposti levitä kasvintuhoojia. Sisämarkkinavalvonnassa tehtiin yhteensä 801 tarkastusta, joka on lähes 10 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Markkinavalvonta toteutui kuitenkin suunnitelmaan nähden keskimäärin hyvin (Taulukko 4). Eniten suunnitelmasta jäätettiin kasvihuonekasvien, makroeliöiden ja ruokaperunan markkinavalvonnoissa.

Kasvihuonesektorilla tarkastettiin kaikkia kukka- ja puutarhatukkuja, mutta tarkastuksia tehtiin suunniteltua vähemmän. Valvontasuunnitelman makroeliöiden markkinavalvonta oli suunniteltu siten, että jokaisella toimijalla tehdään yksi tarkastus. Koska käytännössä usealla markkinoijalla oli samojen valmistajien tuotteita, päästiin samaan valvonnan kattavuuteen, vaikka tarkastuksia tehtiin suunniteltua vähemmän. Makroeliöiden markkinavalvonta siirrettiin tehtäväksi syyskuulla, koska tuotteiden on silloin hyvin saatavilla.

Taulukko 4. Sisämarkkinavalvonta.

Tarkastustyyppi	Kohteet			Tarkastukset		
	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma
Avomaan puutarhakasvit	214	202	94 %	223	206	92 %
Taimimyymlät	205	197	96 %	205	200	98 %
Puutarhatukut ja välittäjät	9	5	56 %	18	6	33 %
Kasvihuonekasvit	41	34	83 %	264	171	65 %
Puutarhatukut ja välittäjät	5	5	100 %	81	45	56 %
Kukkatukut	27	29	107 %	174	120	69 %
Makroeliöt	9	6	67 %	9	6	67 %
Peruna	50	11	22 %	60	39	65 %
Siemenperuna	36	10	28 %	41	38	93 %
Ruokaperuna	14	1	7 %	19	1	5 %
Puu ja metsä	417	258	62 %	417	385	92 %
Puinen pakkausmateriaali	417	258	62 %	417	385	92 %
Yhteensä	722	505	70 %	964	801	83 %

EU-markkinoilta tulevaa siemenperunaa tarkastettiin toimijoiden ilmoitusten perusteella. Ruokaperunan markkinaerien ilmoituksia ei toimijoilta tullut uuden sadon perunan markkinailmoituksia lukuun ottamatta. Uuden sadon peruna on kuluttajapakkausmuotoon pakattua, eikä sitä pidetä merkittävänä kasvintuhoojien leviämisreitteinä. Vuonna 2017 tarkastettiin 86 koti- maista ruokaperunaerää, eikä niissä todettu silloin kasvintuhoojia.

Puisen pakkausmateriaalin markkinavalvonnan kohteita ei kertynyt niin paljon kuin oli suunniteltu, mutta tarkastusmäärä oli lähellä suunniteltua. ELYt osallistuivat aiempaa enemmän tarkastuksiin, mihin heitä myös koulutettiin.

1.2.3. Kartoitukset ja tuotantopaikkavalvonta

Kartoituksia tehdään sekä erikseen että yhdistettynä tuotantopaikkavalvontaan. Kartoitus on ajallisesti määrättyä aikana (yleensä kalenterivuosi) tehtävä virallinen menettely, jolla selvitetään tietyn tuhoajan populaation ominaisuuksia tai sitä, esiintyykö lajia tietyllä alueella tietyssä aikana (ISPM 5). Tuotantopaikkavalvonnalla taas selvitetään, täyttääkö toiminta lain- säädännön (ml. taimiaineistolainsäädännön) vaatimukset. Tuhoojakohtaisia kartoituksia tehtiin seuraaville ”ryhmille”: hätätoimenpidepäätösten tuhoajat, kontrollidirektiivien tuhoajat, suoja-alue-tuhoojat, EU:n tuhoajakartoitusohjelmaan (ns. Survey Program) kuuluvat tuhoajat

ja muut Suomen kannalta uhkaavimmat ja merkittävimmät vaaralliset kasvintuhoojat (Finn-PRIO) (kts. tarkemmin Taulukko 6).

Kartoituksia ja tuotantopaikkatarkastuksia tehtiin yhteensä 2 054 kappaletta ja ne toteutuivat suunnitelmaan nähden keskimäärin hyvin, vaikkakin niiden vaihtelu oli suurta (Taulukko 5 ja Taulukko 6). Kartoitusten kokonaismäärä oli 5 % pienempi kuin edellisenä vuotena. Joidenkin kartoitusten ja tuotantopaikkavalvontojen tarkastusten heikko toteutumisen johtui siitä, että suunnitelma ei ollut realistinen, kyseisiä tarkastuksia ei ehditty suunnittelemaan riittävästi tai myöhemmin päätettiin muutoksista, jotka vaikuttavat tarkastusmääriin (esimerkiksi feromoniansat tarkastettiin kahden viikon välein yhden viikon sijaan).

Tuotantopaikkavalvonnat

Tuotantopaikkavalvonnat toteutuivat suunnitelmaan nähden keskimäärin hyvin, joskin vaihtelu toteumissa on suurta. Osa tavoitteista ylitettiin huomattavasti, kun taas osa jäi alle suunnitellun.

Avomaan vihannesten taimituotantoa ei tarkastettu lainkaan ja mansikan tavanomaisten taimien tuotantoakin tarkastettiin vähän, koska toimintaa harjoittavia, toistaiseksi rekisteristä puuttuvia yrityksiä ei edelleenkään ehditty selvittää.

Suomen ainoa aasianrunkojääräesiintymä sijaitsee Vantaalla. Kartoituksia jatkettiin runkojääräesiintymän rajatulla alueella. Kartoitus tehdään paikkatietosovelluksella (ArcGIS Online), jossa kartoitettava alue on jaettu 50 x 50 metsin suuruisiin ruutuihin. Ruudut merkitään tarkastetuiksi kännykkäsovelluksella (ArcGIS Collector). Oireelliset ja tarkastettavat puut kuvataan ja niiden paikka merkitään pisteinä kartalle. Tarkastuksia tehtiin eri menetelmillä, kuten pitämällä alueella jäärypydyksiä, kiikaroimalla alueen puita oireellisten puiden löytämiseksi ja tarkastamalla kiipeämällä (Eviran tarkastajat ja sopimusurakoitsijat) oireellisissa tai muuten epäilyttävissä puissa havaintojen varmentamiseksi. Alueella asuvat yksityishenkilöt ja alueella toimiva kaupungin puistotyöntekijät ilmoittivat epäilyttävistä puista, jotka tarkastettiin ja osa myös kaadettiin tarkempia tutkimuksia varten.

Taulukko 5. Kartoitukset ja tuotantopaikkavalvonnat.

Tarkastustyyppi	Kohteet			Tarkastukset		
	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma
Avomaan puutarhakasvit	473	359	76 %	488	379	78 %
Taimitarhatuotanto	72	64	89 %	81	77	95 %
Mansikan taimituotanto	5	2	40 %	5	2	40 %
Varmennettu taimituotanto	7	6	86%	13	11	85 %
Vihannesten taimituotanto	22	0	0 %	22	0	0 %
Hedelmätarhatarkastukset	76	56	74 %	76	56	74 %
Viheralueiden kartoitus	146	139	95 %	146	139	95 %
Mansikan tuotanto (makroeliöt)	46	36	78 %	46	37	80 %
Muut tuhoajakartoitukset	99	57	58 %	99	57	58 %
Kasvihuonekasvit	394	388	98 %	750	623	83 %
Koristekasvien taimituotanto	8	6	75 %	28	32	114 %
Vihannesten taimituotanto	5	7	140 %	90	94	104 %
Koristekasvien tuotanto	263	253	96 %	514	345	67 %
Vihannesten tuotanto	118	122	103 %	118	152	129 %
Peruna ja sokerijuurikas	338	370	109 %	346	373	103 %
Rengasmätäkartoitus	139	127	91 %	139	127	91 %
Rengasmädän toimenpidevalvonta	5	3	60 %	10	3	30 %
Peruna-ankeroiskartoitus	116	125	108 %	116	121	104 %
Peruna-ankeroisen toimenpidevalvonta	31	47	152 %	31	48	155 %
Koloradonkuoriaisen kartoitus	46	49	107 %	46	53	115 %
Koloradonkuoriaisen toimenpidevalvonta	1	1	100 %	4	3	75 %
Ritsomaniakartoitus	-*	18	-	-*	18	-
Puu ja metsä	407	426	105 %	852	679	80 %
Aasianrunkojääräkartoitus	22	12	55 %	377	205	54 %
Mäntyankeroiskartoitus	340	368	108 %	340	368	108 %
Muut tuhoajakartoitukset	45	46	102 %	135	106	78 %
Yhteensä	1 612	1 543	96 %	2 436	2 054	84 %

* Ei ollut määrällistä tavoitetta.

Hätätoimenpidepäätöksiin liittyvät kartoitukset

Epitrix-perunakirpan kartoitusta tehtiin kaiken siemen- ja muun perunan tarkastuksen yhteydessä kasvustosta ja mukulasadosta.

Mäntyankeroisen esiintymistä kartoitettiin metsistä ja riskialueilta kuten maahantuontisatamien, puisen pakkausmateriaalin maahantuontipaikkojen, teollisuuskeskittymien, kaatopaikkojen ja puutavaran varastointipaikkojen ympäristöjen mäntymetsissä. Mäntyankeroisen

esiintymistä tarkastettiin myös sellaisissa toimipaikoissa, joihin tuodaan puutavaraa riskimaista.

Aasianrunkojäärän tarkastuksia kohdistettiin riskialueille kuten kiinalaisen kivitavaran varastojen läheisyyteen. Kiinanrunkojäärää tarkastettiin pääasiassa taimitarhoilla ja taimimymälöissä ulkomaisista lehtipuista ja pensaista.

Xylella fastidiosa -bakteeria kartoitettiin taimitarhoilla, taimimymälöissä, tukkuliikkeissä ja kasvihuoneviljelmillä. Näytteitä otettiin enemmän kuin aiempina vuosina.

Versopoltetta kartoitettiin taimitarhoilla ja taimimymälöissä erityisesti alppiruusuista.

Kontrollidirektiiveihin liittyvät kartoitukset

Kelta- ja valkoperuna-ankeeroisia, perunan vaalea- ja tummarengasmätää kartoitettiin suunnitelman mukaan. Kartoitusnäytteiden analysointi laboratoriossa kestää aina pitkälle seuraavan vuoden kevääseen, joten vuosittainen kartoitus saadaan valmiiksi aina vasta keväällä. Peruna-ankeeroisdirektiivin mukainen kartoitusvelvoite on puoli prosenttia tuotantoalasta. Kartoitusmäärä oli lähes 1 000 hehtaaria eli noin viisi prosenttia perunanviljelyalasta. Minimivelvoitetta suurempi määrä johtuu osin Suomen valkoperuna-ankeeroisen suoja-alueoikeudesta. Ankeeroisdirektiivin mukaisia siemenperunan virallisia ankeoistarkastuksia tehtiin viime vuonna noin 1 490 hehtaarin alalle.

Suoja-alueoikeuksiin liittyvät kartoitukset

Etelänjauhiaiskartoitukset keskeytettiin toukokuun alussa Suomen luopuessa etelänjauhiaisen suoja-alueesta. Etelänjauhiaisen torjunta on nykyisin yksinomaan kasvihuonetuottajien vastuulla. Taimiaineistossa tai maahantuotavissa kasveissa sitä ei kuitenkaan saa esiintyä.

Valkoperuna-ankeeroisen suoja-aluekartoitus toteutettiin normaaliin tapaan peruna-ankeeroisdirektiivin edellyttämän peruna-ankeoiskartoituksen yhteydessä. Koloradonkuoriaiskartoitus toteutettiin suunnitelman pohjalta, kuitenkin minimimäärillä, koska kuoriaisten kulkemisesta Suomeen ei tullut havaintoja.

Juurikkaan ritsomaniataudin suoja-aluekartoituksen maa-aineksen näytteenotto toteutettiin siemenperunatuotannon ankeoisenäytteenoton yhteydessä.

EU:n kartoitusohjelma (ns. Survey Program)

EU:n laajuisella Survey program -kartoitusohjelmalla selvitetään unionin kannalta erityisen merkityksellisten kasvintuhoojien esiintymistä EU:n alueella. Kartoitusten tuloksia tarvitaan myös muun muassa kasvien vientisopimuksista neuvoteltaessa.

Kartoituksilla määritetään tuhoojien status EU:ssa (esiintyy/esiintyy vain tietyillä alueilla/ei esiinny lainkaan) ja selvitetään maahantuotavien ja markkinoitavien kasvien ja kasvituotteiden riskejä.

Joiden tuhoojien tarkastusmäärät ovat huomattavasti suunniteltua suurempia. Esimerkiksi *Xylella fastidiosan* tarkastettiin paljon, koska kesken vuotta päätettiin lisätä piilosaastunäytteiden ottoa johtuen tuhoojan kasvavasta merkityksestä EU:ssa. *Agilus planipennista*

taas tarkastettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen myös taimistoilta, taimimyymlöistä ja viheralueilta.

Muut tuhoajakartoitukset

Puutarhakasvien muut tuhoajakartoitukset ovat suunnitelmassa varauma pääasiassa kansalaisten tekemille tulipolteilmoituksille, joita tuli ennakoitua vähemmän.

Taulukko 6. Tuhojakohtaiset kartoitukset. Osalle tuhojista valvontasuunnitelmassa ei ole tarkkaa suunniteltua lukumäärää, vaan niitä tehdään muiden tarkastusten yhteydessä silloin kuin kyseisten tuhojien isäntäkasveja havaitaan.

Tarkastustyyppi	Kohteet			Tarkastukset		
	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma
Hätätoimenpidepäätökset						
<i>Epitrix</i>	-*	163	-	-*	169	-
Runkojäärät	-*	229	-	-*	303	-
Alppiruusun versopolte	-*	184	-	-*	210	-
Mäntyankeroinen	340	368	108 %	340	368	108 %
Pihkakoro	-*	47	-	-*	78	-
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidae</i>	-*	40	-	-*	40	-
<i>Xylella fastidiosa</i>	-*	71	-	-*	88	-
Kontrollidirektiivit						
Peruna-ankeroiset	116	114	108 %	116	122	104 %
Perunan tummarengasmätä	139	156	91 %	139	157	91 %
Perunan vaalearengasmätä	139	157	91 %	139	157	91 %
Suoja-alueet						
Etelänjauhiainen	-*	232	-	-*	348	-
Koloradonkuoriainen	47	51	109 %	50	57	114 %
Ritsomania	-*	18	-	-*	18	-
Tulipolte	-*	467	-	-*	467	-
Valkoperuna-ankeroinen	116	114	108 %	116	122	104 %
EU:n tuhojakartoitusohjelma						
Aasianrunkojäärä	411	256	58 %	683	483	71 %
<i>Agrilus anxius</i>	8	9	113 %	16	34	213 %
<i>Agrilus planipennis</i>	8	108	1350 %	16	143	894 %
<i>Anthonomus eugenii</i>	228	46	20 %	228	56	25 %
<i>Atropellis</i> spp.	4	3	75 %	4	6	150 %
<i>Aromia bungii</i>	8	17	213 %	8	24	300 %
<i>Anthonomus eugenii</i>	228	46	20 %	228	56	25 %
<i>Candidatus Liberibacter</i> solanacearum	46	2	4 %	62	2	3 %
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>sepedonicus</i>	178	156	88 %	184	157	85 %

<i>Dendrolimus sibiricus</i>	4	2	50 %	8	10	125 %
<i>Diaporthe vaccinii</i>	218	125	57 %	225	130	58 %
<i>Eotetranychus lewisi</i>	51	26	51 %	64	57	89 %
<i>Epitrix</i> ssp.	220	163	74 %	240	169	70 %
<i>Gibberella circinata</i>	398	146	37 %	410	204	50 %
Keltaperuna-ankeroinen	155	114	74 %	165	122	74 %
Kiinanrunkojäärä	398	268	67 %	423	519	123 %
<i>Monochamus</i> ssp.	133	11	8 %	133	47	35 %
Mäntyankeroinen	415	368	89 %	415	368	89 %
Perunasyöpä	136	117	86 %	136	118	87 %
<i>Pissodes</i> ssp.	4	3	75 %	4	5	125 %
<i>Polygraphus proximus</i>	6	2	33 %	30	13	43 %
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>	216	40	19 %	217	40	18 %
<i>Scirtothrips</i> sp.	231	57	25 %	318	87	27 %
<i>Thaumatotibia leucotreta</i>	228	47	21 %	228	57	25 %
<i>Tomato Leaf Curl New Delhi</i> Virus	321	162	50 %	406	419	103 %
Perunan tummarenasmätä	178	156	88 %	184	157	85 %
Valkoperuna-ankeroinen	155	114	74 %	165	122	74 %
<i>Xylella fastidiosa</i>	15	71	473 %	15	88	587 %
<i>Xylosandrus grassiusculus</i>	46	33	72 %	53	55	104 %

* Ei ollut määrällistä tavoitetta.

1.2.4. Vientitarkastukset

EU:n ulkopuolisiin maihin vietäviä kasvinterveystodistusta vaativia kasvituotteita tarkastetaan vientihetkellä tai ennakolta tuotantopaikalla tehtävänä vientivalmiustarkastuksena. Vientitarkastusten määrä riippuu paljolti viennin määrästä. Koska vietävät tuotteet tarkastettiin pääasiassa tuotantopaikoilla tehtävillä vientivalmiustarkastuksilla, on eräkohtaisten vientitarkastusten määrä pieni.

Viennin määrää ei voida ennakoida tarkasti, joten on luonnollista, että vientitarkastusten määrä poikkeaa arvioidusta (Taulukko 7). Tämä selittää muiden vientitarkastusten paitsi sahojen ja puisen pakkausmateriaalien valmistajien tarkastusmäärien erot suunnitelmaan nähden. Ero johtuu osittain siitä, että suunnitelma perustui rekisterissä oleviin toimijoiden määriin. Rekisterissä oli kuitenkin toimijoita, jotka eivät enää tuottaneet puista pakkausmateriaalia. Vientitarkastuksia tehtiin kuitenkin 22 % edellisestä vuodesta enemmän.

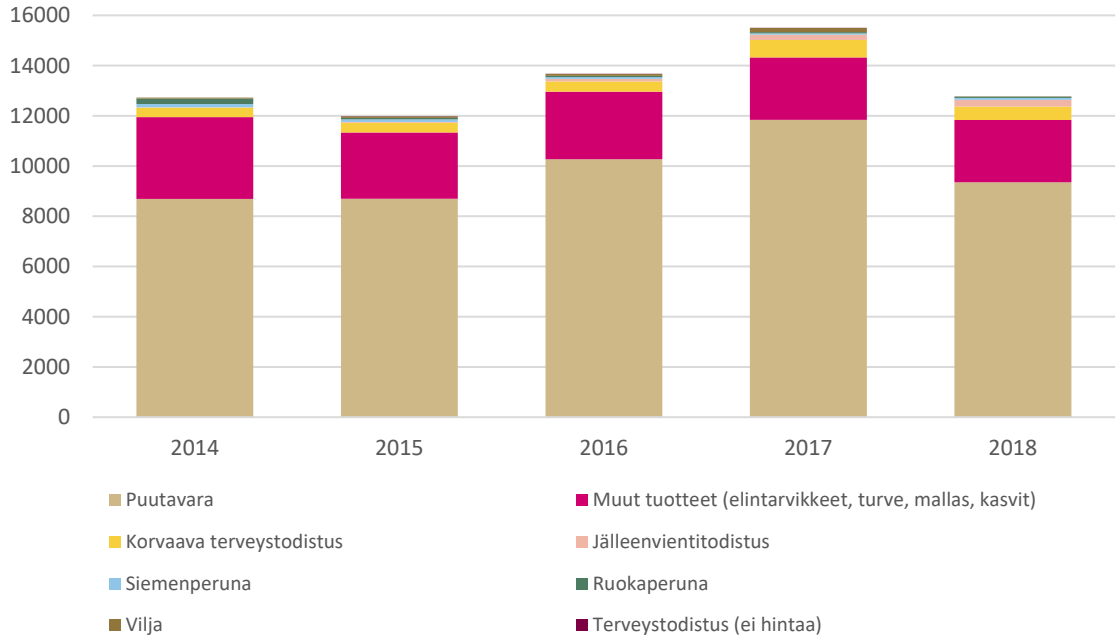
Taulukko 7. Vientitarkastukset (ml. vientivalmiustarkastukset).

Tarkastustyyppi	Suunniteltu	Toteutunut	Toteuma
Avomaan puutarhakasvit	12	5	42 %
Kasvihuonekasvit	7	1	14 %
Peruna	13	39	300 %
Puu ja metsä	379	277	73 %
Vienti ja ISPM-sahat	64	51	80 %
Pakkausmateriaalin valmistajat	285	182	64 %
Puutavara ja hake	30	44	147 %
Muut tuotteet	194	72	37 %
Vilja		11	
Kahvi, riisi, turve		59	
Metsä- ja työkoneet		2	
Yhteensä	605	394	65 %

EU:n ulkopuolelle vietiin 12 778 kasvinterveystodistusta vaativaa lähetystä (Taulukko 8), joista suurin osa oli puutavaraa. Vientierien määrä oli 17 % pienempi kuin vuonna 2017 (Kuva 2). Lasku johtuu pääosin Kiinaan vietävien puutavaraerien määrän laskusta.

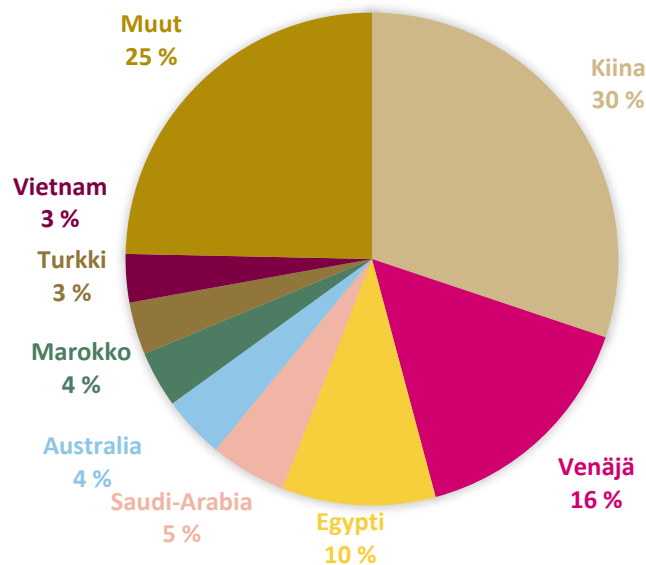
Taulukko 8. Vientiä varten myönnettyt kasvinterveystodistukset.

Tuote	Kpl
Puutavara	9 353
Muut tuotteet (elintarvikkeet, turve, mallas, kasvit)	2 482
Siemenperuna	75
Ruokaperuna	53
Vilja	14
Korvaava terveystodistus	533
Jälleenvientitodistus	268
Yhteensä	12 778

Kuva 2. Vuosina 2014–2018 myönnetyt terveystodistukset.

Eniten kasvinterveystodistusta vaativia tuotteita vietiin Kiinaan, Venäjälle, Egyptiin ja Saudi-Arabiaan, joiden osuus oli 61 % kasvinterveystodistusta vaativasta viennistä (Kuva 3). Kiinaan ja Pohjois-Afrikan maihin vietiin eniten puu- ja sahatavaraa ja rakennusmateriaalia ja Venäjälle eniten tuotetyyppiä ”muuta tuotteita”, joka sisältää esimerkiksi elintarvikkeita. Kiinaan vietiin myös eniten kaikista maista levytavaraa kuten vaneria.

Kuva 3. Myönnettyjen kasvinterveystodistusten (yhteensä 12 778 kpl) jakauma vastaanottajamaittain.

Perunan vientitarkastukset tehtiin vientivalmiustarkastuksina, peruna-ankerois- ja rengasmätäkartoitusten yhteydessä. Siemenperunan osalta viralliset tuotantotarkastukset täyttävät viennin vaatimukset, joten erillisiin tarkastuksiin ei ole tarvetta.

Venäjän asettama ruokaperunan tuontikielto Venäjälle oli edelleen voimassa. Ennakkotarkastettuja siemenperunaeriä vietiin Venäjälle aiempien vuosien tapaan, eikä niissä ilmennyt kasvinterveydellisiä ongelmia. Kasvukauden 2018 siemenperunasadon viennin ennakkotarkastus tehtiin yhteistyössä Venäjän kasvinterveysviranomaisten kanssa joulukuussa.

1.2.5. Laboratoriomääritykset

Tarkastusten yhteydessä otettiin yhteensä 5 059 näytettä, jotka tutkittiin Eviran kasvianalytiikan Lappeenrannan, Loimaan ja Viikin laboratorioissa (Taulukko 9). Näytemäärä väheni noin 500 näytteellä edellisestä vuodesta. Tuontinäytteistä suurin osa (1 237 kpl) oli peräisin Venäjän tuontipuusta. Sisämarkkinavalvonnasta otetuista näytteistä suurin osa (675 kpl) otettiin puisesta pakkausmateriaalista. Viljan vientieristä otettiin yhteensä 11 näytettä.

Taulukko 9. Kasvinterveyden valvonnassa laboratorion tutkimat näytteet.

	Tuontitarkastukset	Sisämarkkinavalvonta	Kartoitukset ja tuotantopaikkavalvonta	Vienti	Yhteensä	
Avomaan puutarhakasvit		60	401		461	9 %
Kasvihuonekasvit	3	34	356		393	8 %
Peruna		182	1 414		1 596	32 %
Puu ja metsä	1 272	675	624	27	2 598	51 %
Muut				11	11	0,2 %
Yhteensä	1 275	951	2 795	38	5 059	
	25 %	19 %	55 %	1 %		

1.3. Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus

1.3.1. Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Valvonnassa annetaan pääasiassa eräkohtaisia maahantuonti- ja markkinointikieltopäätöksiä sekä torjuntapäätöksiä vaarallisten kasvintuhoojien hävittämiseksi esimerkiksi tuotantopaikoilta.

Vaikka vaarallisia kasvintuhoojia ja taimiaineistotuhoojia todettiin kasvieristä ja tuotantopaikoilta, todetut kasvintuhoojat ja puutteet olivat varsin tavanomaiset (Taulukko 10). Edellisvuoteen verrattuna maahantuontikieltoja annettiin 89 % enemmän, markkinointikieltopäätöksiä 74 % vähemmän ja kasvintuhoojien torjuntapäätöksiä 63 % vähemmän. Vientiin liittyviä kieltopäätöksiä ei annettu kumpanakaan vuotena.

Jonkin verran havaittiin puutteita terveystodistuksissa ja merkinnöissä. Yhdellä mansikan varmennettuja taimia tuottavalta viljelmältä todettiin yhdestä emotaimierästä vihannespunkkeja ja niiden käyttö varmennettujen taimien tuotantoon kiellettiin.

Taulukko 10. Annetut maahantuontikielto-, markkinointikielto- ja kasvintuhoojien torjuntapäätökset. Suluisissa ovat kohteet, joissa torjuntatoimenpiteitä jatketaan vuonna 2019.

	Tuonti- tarkastukset	Sisämarkkina- valvonta	Kartoitukset ja tuotantopaikka- valvonta	Vienti- tarkastukset
Avomaan puutarhakasvit	1	11	1 (3)	0
Alppiruusun versopolte		7	1 (1)	
Lisäversoisuustauti			0 (2)	
Kuunililjan X virus		3		
Varmennettu taimituotanto		1		
Terveystodistus puuttuu (siemenet)	1			
Kasvihuonekasvit	4	2	11 (0)	0
Etelänjauhiainen		2	11 (0)	
Terveystodistus puuttuu (siemenet)	2			
Terveystodistus puuttuu (eläviä kasveja)	2			
Peruna	0	0	22 (267)	0
Keltaperuna-ankeroinen			19 (255)	
Koloradonkuoriainen			0 (0)	
Vaalearengasmätä			2 (4)	
Valkoperuna-ankeroinen			1 (8)	
Puu ja metsä	47	0	0 (1)	0
Puutavara, hake, puru	27			
Puupakkaukset	19			
Muut puutuotteet (vihdat)	1			
Aasianrunkojäärä			0 (1)	
Muut	1			
Tulli (kasvikset)	1			
Yhteensä	53	13	34 (271)	0

Maahantuontikiellot

Yhteensä 53 kasvieron maahantuonti kiellettiin varsin tavanomaisten syiden kuten puuttuvien tai virheellisten terveystodistusten, havaittujen tuhoojien tai muiden puutteiden takia (Taulukko 11). Suurin osa maahantuontikielloista koski puutavaraa, haketta ja puupakkauksmateriaalia. Puuttuvien, puutteellisten tai vanhentuneiden terveystodistusten osalta lähettäjään viranomaiset yleensä myönsivät tuotteelle uuden terveystodistuksen ja erä pääsi lopulta maahan.

Taulukko 11. Maahantuontikiellot.

Syy	Tuote	kpl	Alkuperämaat
Kasvinterveystodistus puuttuu	Kasvit	2	TH, US
	Puutavara tai hake	1	RU
	Siemenet	3	US
	Kasvinosat (vihdat)	1	RU
Kasvinterveystodistus vanhentunut	Puutavara tai hake	6	RU
Kasvinterveystodistus puutteellinen	Puutavara tai hake	18	RU
ISPM 15 -merkintä puuttuu	Pakkausmateriaali	13	CN, US, RU
Eläviä sukkulamatoja	Pakkausmateriaali	5	UA, RU
	Puutavara	1	JP
Hyönteisiä/toukanreikiä	Pakkausmateriaali	1	CN
	Puutavara	1	RU
Hyönteisiä*	Kasvikset	1	BD
Yhteensä		53	

* Tullin tekemä maahantuontikieltopäätös.

Markkinointikiellot

Markkinoilla olevien kasvien pistokoetarkastuksissa todettiin vaarallisista kasvintuhoojista versopolttetta alppiruusuista (alkuperä Hollanti ja Saksa), suoja-alueuhoojista etelänjauhiaista maljaköynnöksistä (Hollanti ja Italia) ja taimiaineistotuhoojista kuunliljan X virusta (Hollanti, Saksa, Suomi). Yksi päätös liittyi mansikan varmennetussa tuotannossa käytettäviin emokasveihin, joista löydettiin vihannespunkkeja.

Kasvintuhoojien torjuntapäätökset

Avomaan puutarhatuotannossa uusia torjuntapäätöksiä tehtiin viheralueella Heinolassa todetulle versopolttelle. Tämän lisäksi voimassa on kaksi torjuntapäätöstä omenan lisäversoisuustaudille (yksi taimitarhalla ja yksi tutkimuslaitoksella). Ahvenanmaalla tehtiin päätös tulipolteen torjuntapäätöksen lopettamisesta, sillä tautia ei ole havaittu maakuntahallituksen tekemissä kartoituksissa vuoden 2014 jälkeen.

Etelänjauhiaisia todettiin maljaköynnöksistä yhteensä 11 kasvihuoneviljelmällä, joille annettiin torjuntapäätökset. Suomi kuitenkin luopui etelänjauhiaisen suoja-alueesta 1.5.2018 alkaen, joten torjuntapäätökset keskeytettiin ennen etelänjauhiaisten torjumisen päättymistä. Etelänjauhiaiskartoitus keskeytettiin loppuvuodeksi.

Peruna-ankeroisen torjuntapäätöksistä suuri osa tehtiin tuotantopaikoille, joilla on jo aiemmin todettu ankeroisia. Uusia peruna-ankeroisten esiintymiä todettiin yhteensä 64 hehtaarin alalla (6,5 % kartoitusala), josta valkoperuna-ankeroisen osuus oli 8,8 hehtaaria (1 %). Siemenperunatuotannossa ei todettu peruna-ankeroisia.

Vantaalla sijaitsevalta aasianrunkojäärän esiintymäalueelta ei ole todettu yhtään runkojäärää vuoden 2015 jälkeen. Toimenpiteitä ja kartoituksia jatketaan kuitenkin toistaiseksi EU:n komission täytäntöönpanopäätöksen 2015/893 mukaisesti.

EU:n Survey program -kartoitusohjelmassa tehdyissä tarkastuksissa todettiin keltaperuna- ja valkoperuna-ankeroisia, mutta ei muita vaarallisia kasvintuhoojia. Rengasmätäkartoitusten analysoinnit ovat toistaiseksi kesken.

Vientivalvonta

Tuotantopaikkojen vientivalmiustarkastuksilla ja vientieräkohtaisilla tarkastuksilla varmistetaan, että maasta vietävät erät täyttävät vastaanottajamaan lainsäädännön vaatimukset.

Jos EU:n ulkopuolisissa maissa havaitaan puutteita Suomesta viedyissä tuotteissa, viennin kohdemaat tekevät asiasta ilmoituksen (ns. notifikaatio) Suomen kasvinterveysviranomaisille. Näitä ilmoituksia tuli vuonna 2018 neljä kappaletta. Evira selvitti poikkeaman syyt viejien kanssa ja raportoi tuloksista ilmoittajamaalle.

- 27.8.2018, Ukraina, puisen pakkausmateriaalin ISPM 15 -merkintäpuute
- 13.9.2018, Brasilia, puisen pakkausmateriaalin ISPM 15 -merkintäpuute
- 10.10.2018 (2 kpl), Ukraina, puisen pakkausmateriaalin ISPM 15 -merkintäpuute

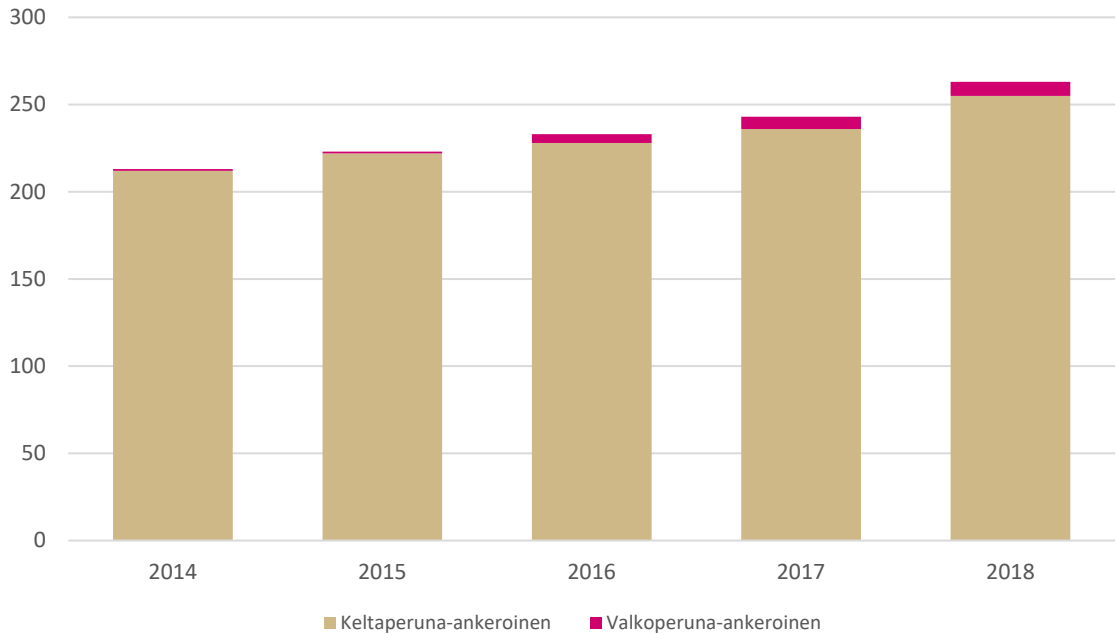
1.3.2. Puutteiden analyysi

Maahantuontikieltoja annettiin suhteellisen paljon puiselle pakkausmateriaalille, koska esimerkiksi yksi (ei kasvialan) toimija toi toistuvasti tavaraa leimaamattomilla puulavoilla Pohjois-Amerikasta. Kasvinterveystodistus oli puutteellinen tai vanhentunut 24 venäläisessä puutavaraerässä. Keskeisimmät puutteet olivat: allekirjoitus puuttui, viranomaisen leima puuttui tai leima oli puutteellinen.

Vaikka vuonna 2018 puupakkausmateriaalista ei löytynyt karanteenituhoojia, ISPM 15 -standardi ei nykyisellään pysty estämään vaarallisten kasvintuhoojien leviämistä. Suomessa todettu aasianrunkojääräesiintymä osoittaa, että riski karanteenituhoojien leviämiseksi ja asettumiselle Suomeen on suuri. Haasteena on esiintymän havaitseminen riittävän nopeasti, koska riskipaikkoja on paljon ja tuhoojan havaitseminen on vaikeaa. Puupakkausmateriaalin mukana leviää myös monia muita kasvintuhoojia, vaikka ISPM 15 -standardin mukaisesti käsitellyissä puupakkauksissa leviämiskin pitäisi olla minimaalinen.

Markkinavalvonnan tulokset osoittavat, että hollantilaisten ja saksalaisten alppiruusujen taimien mukana Suomeen leviää versopoltetta ja hollantilaisten ja italialaisten maljaköynnösten taimien mukana etelänjauhiaisia. Vastaavanlaisia tuloksia on saatu myös edellisinä vuosina.

Vaarallisista kasvintuhoojista Suomessa on eniten keltaperuna-ankeroisen esiintymiä ja niiden määrä on lievässä kasvussa. Vaikka valkoperuna-ankeroista on toistaiseksi vain kahdeksalla viljelmällä, on huomattava, että myös sen uusia esiintymiä löydetään vuosittain.

Kuva 4. Kelta- ja valkoperuna-ankeroisesiintymien määrien kehittyminen.

1.4. Auditoinnit ja muu saatu palaute

Euroopan komissio teki tammikuussa Suomen kasvien ja kasvit tuotteiden tuontivalvontaan kohdistuneen auditoinnin. Komissio kiinnitti erityisesti huomiota matkustaja- ja postituontiin kattaaen maa-, ilma- ja vesirajojen valvonnan. Komissio oli pääosin tyytyväinen tuontivalvonnan tasoon Suomessa. Komissio kuitenkin puuttui siihen, että niin Tullin kuin Evirankaan tarkastajat eivät olleet tietoisia tuontierien viimeaikaisista pysäytyksistä tai EU:n ylläpitämästä EU Alert listasta. Lisäksi Eviran tarkastajille ei ollut istutettaviksi tarkoitetuille kasveille suunnattua tuontitarkastusohjetta. Komission mukaan nämä puutteet heikentävät Suomen kyvykkyttä varautua uusiin kasvinterveysuhkiin.

Kasvinterveysyksikön vuoden auditointikohteena oli perunaprosessi. Auditointi toteutettiin tekemällä kuusi arviointi- ja ohjauskäyntiä (AJO) Eviran Loimaan ja Helsingin laboratorioihin, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskuksiin, yhden valtuutetun tarkastajan toimintaan ja Eviran valvonnanhjaukseen. Laboratorioiden AJOissa arvioitiin valvonnan ja laboratorioiden yhteistyötä ja näytteenkäsittelyyn liittyviä näkökohtia, ELY-keskusten ja valtuutetun tarkastajan AJOissa tarkastusohjeiden ja ohjauksen toimivuutta ja Eviran valvonnanhjauksen AJOissa käsiteltiin koko perunaprosessin toimivuutta. AJOissa käsiteltiin seuraaviin tuhoajiin liittyviä prosesseja: rengasmätä, peruna-ankeroinen, koloradonkuoriainen, *Epitrix* ja ritso-
mania.

AJOjen perusteella tehtiin kehittämissuhteita perunaprosessin parantamiseksi: uuden tarkastajan perehdyttäminen, siemenperunan markkinavalvonnan kokonaisuuden ja vastuiden selvittäminen, perunaprosessin raportoinnin kehittäminen ja ohjeistuksen yksityiskohtien tarkentaminen. Kehitysehdotusten toteutumista seurataan vuoden 2019 aikana.

Asiakaspalautetta saadaan kaiken kaikkiaan vähän eikä palautteita riittävästi kirjata palautejärjestelmään.

ELY-keskukset ovat antaneet kasvinterveysyksikölle palautetta muun muassa VASU-raportoinnin yhteydessä. Myönteisenä pidettiin sitä, että toimijat suhtautuvat kasvinterveystarkastuksiin hyvin. Erityisesti mainittiin kesäkaudella päivittäin julkaistava tulipolte-ennuste, jota pidettiin hyvänä apuvälineenä tarkastusajankohdan suunnitteluun. Huolta aiheuttaa tarkastusroolin muuttuminen jatkossa neuvontapainotteisempaan suuntaan (valvojasta valmentajaksi), jonka arvioidaan sitovan nykyistä enemmän resursseja. Lisäksi ELY-keskukset antoivat kasvinterveysyksikköä koskevaa kritiikkiä/kehittämisehdotuksia erityisesti valvontasuunnitelmasta, Elmo-tietojärjestelmän käytettävyydestä ja tarkastusten seurantatilastoista. Elyt pitivät tärkeänä, että toimijoille viestitään ajoissa lainsäädännön uudistuksesta.

Eviran näkemyksen kanssa ristiriitaisia palautteita olivat esimerkiksi yhden Elyn näkemys, jonka mukaan vihannesten taimituottajia pitäisi jatkossakin tarkastaa niin usein, että jokainen taimierä voitaisiin tarkastaa virallisesti ennen niiden toimittamista. Toimijan omia tarkastuksia ei nimittäin pidetty riittävän ”uskottavana”. Lisäksi Eviran tehtävä olisi päivittää merkinnähaltijarekisterin (”ISPM 15 -rekisteri”) yhteystiedot, ennen kuin antaa tarkastuskokouksen Elyn tehtäväksi. Eviran mielestä rekisteritietojen ylläpitäminen on osa jokaisen tarkastajan työtä. Lisäksi toivottiin muutosta kasvinterveysjärjestelmän vastuunjako, jotta esimerkiksi ulkomainen kasvien tai kasvituotteiden (esim. leikkokukat) toimittaja vastaa vahingoista, joita kasvien mukana leviävät kasvintuhoojat suomalaisille viljelmille aiheuttavat. Tällaista vastuunjakoa ei kuitenkaan ole uuden lainsäädännön myötä tulossa.

Vuonna 2018 koulutuksen painopiste oli uudistuvasta lainsäädännöstä aiheutuvat muutokset tarkastustyöhön. Säädöksiä koulutettiin useaan osaan jaettuina osakokonaisuuksina vuoden aikana. Lisäksi järjestettiin perinteinen koko tarkastajajoukon ajankohtaiskoulutus vuoden alussa sekä toukokuussa uusille kasvintarkastajille kohdennettu koulutus tarkastusharjoitukseen.

Sekä ajankohtaiskoulutukseen että uusien tarkastajien koulutukseen oltiin erityisen tyytyväisiä. Asiasisältö ja opetustavat toivat kiitettävää palautetta. Ajankohtaiskoulutuksen kasvintuhoojien tunnistustentistä pidettiin samoin kuin koulutuksen osana olleiden ryhmätöiden aiheista. Käytännön tarkastusharjoitukset uusien tarkastajien koulutuksessa koettiin tarpeelliseksi ja onnistuneiksi. Säädöskoulutuksesta osallistujat kokivat, että he saivat vaikuttaa tuleviin ohjeistuksiin ja vaatimuksiin.

1.5. Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

1.5.1. Toimijoiden säädösten tuntemisen varmistaminen

Toimijoiden säädösten tuntemusta pyrittiin lisäämään tarkastuskäynneillä tehtävällä neuvonnalla, jakamalla tuhojaesitteitä ja oppaita sekä viestinnän keinoin esimerkiksi Evira.fi -sivustolla julkaistuilla tiedotteilla, lehtikirjoituksilla sekä luennoimalla erilaisissa tilaisuuksissa.

Usein vaarallisten kasvintuhoojien esiintymät löydetään muuten kuin valvonnassa, esimerkiksi kansalaisilta saatujen havaintoilmoitusten perusteella. Näin on ollut esimerkiksi aasianrunkojäärän, punamädän ja luumun rokkoviruksen kohdalla. Yhteistyötä tuhojien havaitsemiseksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa pyritään lisäämään esimerkiksi viljelijöiden, viheralalla työskentelevien ja puisen pakkausmateriaalin maahantuojien kanssa. Näitä tahoja tullaan jatkossa kouluttamaan nykyistä suunnitelmallisemmin havaitsemaan tuhojia.

Viljelijöiden kanssa tehtävää yhteistyötä vaikeuttaa se, että motivaatio viranomaisten kanssa tehtävään yhteistyöhön on heikentynyt torjuntatoimenpiteistä maksettujen korvausten poistumisen myötä. Toisaalta uudistuvan lainsäädännön myötä kasvipassia käyttävien toimijoiden on jatkossa suoritettava Ruokaviraston kasvinsuojelukoulutus (verkkokoulutus), jotta voidaan varmistua siitä, että heillä on kasvipassin myöntämiseksi tarvittava riittävä osaaminen.

Viestintä

Kasvinterveysyksikkö julkaisi yhteensä kolme tiedotetta.

- 11.9.2018, Versopoltetautia löytyi alppiruusuista Heinolasta - tarkkaile ostamiasi taimia
- 15.10.2018, Pihtojen korotautia löytyi Suomesta ensimmäistä kertaa
- 5.11.2018, Uudistuva lainsäädäntö tähtää tehokkaampaan kasvintuhoojien torjuntaan

Lisäksi kirjoitettiin lehtiin ja Evira.fi-sivustolle ajankohtaisista aiheista.

- 13.3.2018, Suomessa tavattu uusi ripsiäinen
- 18.5.2018, Jakten på asiatiska långhorningar i Finland - aktuellt läge 2018
- 23.3.2018, Kurkun vihermosaiikkiviruksen ja pepinon mosaiikkiviruksen torjuminen on vaikeaa

Kasvinterveysyksikkö esitteli toimintaansa yhdessä messutapahtumassa.

- 16.-18.8.2018 Lepaa 2018. Aiheena yksityisihmisten tuliaistuonti, tulipolte ja toimijoiden uudistuvat velvoitteet.

Luennot ja muut esiintymiset

- 30.1.2018, Uuden kasvinterveyslainsäädännön velvoitteet toimijoille (Metsä-taimitarhapäivät)
- 30.1.2018, NordGen Metsä: ilmoitusasiat (Metsätaimitarhapäivät)
- 5.2.2018, Kasvintarkastus (Hyrian opiskelijat)
- 27.2.2018, Kasvinterveydellisiin riskeihin varautumisesta (Staran puunhoitajien koulutuspäivä)
- 27.2.2018, EU-kartoituslajeista arboristeille (Arboristien koulutus- ja sidosryhmätapaaminen)
- 13.3.2018, Kasvinterveys- ja taimiaineistolainsäädännön ajankohtaiset asiat (Taimistoviljelijöiden talvipäivät)
- 15.3.2018, Aasianrunkojäärästä ja EU-kartoituksista (Helsingin yliopiston metsäentomologiset menetelmät -kurssi)
- 20.3.2018, "Taimiluokat", tarkastus, taimituotannon luvat, valvonta ym. (BerryGrow-hanke, mansikanviljelijät)
- 21.3.2018, Puutarhantuotannon ja tuonnin kasvinterveysriskit (Helsingin yliopiston Puutarhakasvien tuotanto ja sadonmuodostus -kurssi)
- 10.4.2018, Country report for Finland, April 2018 (NordGen Forest Regeneration Council meeting)
- 26.4.2018, Somatic embryogenesis of Norway spruce in Finland (Commission working group on forest reproductive material)
- 27.4.2018, Tuontitavaran kasvintarkastus (Tullin rajoituspäivät)

- 27.4.2018, ISPM 15 (Tullin rajoituspäivät)
- 29.8.2018, Kasvintarkastusasiaa (Kauppapuutarhaliiton ryhmäkasvikurssi)
- 5.9.2018, Kasvintarkastusasiaa (Kauppapuutarhaliiton ryhmäkasvikurssi)
- 12.9.2018, Kasvintarkastusasiaa (Kauppapuutarhaliiton ryhmäkasvikurssi)
- 20.9.2018, Country report for Finland, September 2018 (NordGen Forest Regeneration Council meeting)
- 26.9.2018, Eviran rooli kasvinsuojelussa ja valvonnassa (HAMKin kasvinsuojelukurssi)
- 2.10.2018, Somatic embryogenesis of Norway spruce in Finland (The 2018 Annual Meeting of the OECD Forest Seed and Plant Scheme)
- 5.10.2018, Siementen alkuperäketjun viranomaisvalvonta (Pohjois-Suomen metsänhoitoyhdistykset koulutuspäivät)
- 1.11.2018, Kasvinterveydellisiin riskeihin varautumisesta (Tampereen kaupungin viheralan tilaisuus)
- 7.11.2018, Mansikan taimien kasvinterveysvaatimukset (Bernerin marjakiertue)
- 8.11.2018, Mansikan taimien kasvinterveysvaatimukset (Bernerin marjakiertue)
- 9.11.2018, Mansikan taimien kasvinterveysvaatimukset (Bernerin marjakiertue)
- 29.11.2018, Plant Health Control of Berry and Fruit Plants (Helsingin yliopiston Berry and fruit crop production -kurssi)
- 5.12.2018, Kasvinterveyden valvonta viheralalla (Helsingin yliopiston Integrated plant protection -kurssi)

1.5.2. Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Kasvinterveyden ja taimiaineiston valvonnasta havaituista puutteista tulee aina seuraamus, kuten torjuntapäätös, maahantuontikielto, markkinointikielto tai huomautus, joten seuraamukset on käsitelty luvussa 1.3 puutteiden yhteydessä.

1.5.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Tarkastajille lähetettiin tarkastuskauden aikana koosteita tehtyjen tarkastusten määrästä helpottamaan loppuvuoden tarkastusten suunnittelua. Koosteita parannetaan saadun palautteen perusteella.

Valmiussuunnittelun kehittäminen

Valmiussuunnittelua kehitetään tekemällä ensin yleissuunnitelma, joka kuvaa yleiset periaatteet ja toiminnan organisoitumisen kriisitilanteessa. Tämän lisäksi tuotetaan tuhojakohtaisia ”liitteitä”, joissa kuvataan tarkennettu toimintamalli eri tilanteissa. Valmiussuunnittelua kehitetään myös niin, että tietoa koottaessa (esimerkiksi tarkastusten yhteydessä) kerätään lähtökohtaisesti aina myös paikkatietoa, jotta myös sitä voidaan jatkossa hyödyntää tilannekuvan hallinnassa.

1.7. Toiminnan resurssit

Kasvinterveyden valvontaan käytettiin 4 458 htp Eviran, ELY-keskusten ja valtuutettujen tarkastajien työaikaa, mikä on noin 1,5 htv:tä suunniteltua enemmän (1 htv = 200 htp, Taulukko 11). Erityisesti ELYjen osalta työaikaa kului enemmän kuin oli suunniteltu. Mitään erityistä syytä poikkeamille ei ole voitu selvittää.

Koska työaikaa ei kirjata tarkastustyypeittäin Evirassa eikä ELY-keskuksissa, ei ole saatavilla tarkkaa tietoa siitä, ylittyikö ja alittuiko arvioitu työaika joidenkin tiettyjen tehtävien kohdalla vai onko valvontasuunnitelman ajanmenekki arvioitu väärin. Eviran osalta suunnitellun ja toteutuneen työajan vertailua vaikeuttaa lisäksi se, että työajanseurannasta ei ole enää saatavilla pelkästään tarkastusten tekemiseen käytettyä työaikaa, kun taas suunnitelmassa on huomioitu ainoastaan tarkastukseen välittömästi kuuluva työaika. Myös ELY-keskukset kirjannevat toteutuneeseen työaikaan kaiken kasvinterveystehtäviin käytetyn työajan, ei vain tarkastuksiin kuluva aikaa.

Taulukko 11. Valvontaan käytetyn työajan suunniteltu ja toteutunut käyttö (htp) 2015-2017.

Taulukko ei sisällä Tullin kasvintarkastukseen käyttämää työaikaa.

	2016		2017		2018	
	Suunnit.	Toteut.	Suunnit.	Toteut.	Suunnit.	Toteut.
Evira	2 139	2 476	2 251	2 119	2 286	2 267
ELY-keskukset	1 658	1 870	1 737	2 194	1 768	2 090
Valtuutetut tarkastajat	137	142	129	101	84	101
Yhteensä	3 934	5 526	4 117	4 414	4 138	4 458

1.7.1. Tarkastajien kouluttaminen

Koulutusta kasvinterveys- ja taimiaineistotarkastuksiin järjestettiin seuraavasti:

- 28.9., 22.10, 26.11.2018, EU-kasvinterveyslainsäädännön uudistus -koulutukset
- 27.4.2018, Tullin rajoituspäivät
- 5.6.2018, Uusien tarkastajien koulutus / avomaan puutarhatuotannon tarkastukset
- 11.6.2018, Uusien tarkastajien koulutus / avomaan puutarhatuotannon tarkastukset
- 28.9.2018, EU-kasvinterveyslainsäädännön uudistus -koulutukset
- 24.10.2018, EU-kasvinterveyslainsäädännön uudistus -koulutukset
- 31.1.-1.2.2018, Ajankohtaiskoulutus
- 7.5.-9.5.2018, Peruskoulutus uusille kasvintarkastajille

1.9. Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

1.9.1. Muutokset vuodelle 2019

Vuoden 2016 lopulla hyväksytyt EU:n kasvinterveysasetus ja valvonta-asetus pannaan täytäntöön kansallisen kasvinterveyslain muutoksella vuoden 2020 alusta lukien. Näiden muutosten valmistelu vaatii runsaasti työtä jo vuonna 2019. Ruokavirastossa valmistelutyöhön sisältyy muun muassa EU-tason ja kansallisen lainsäädännön valmisteluun osallistumista, tulevien vuosien valvonnan suunnittelua ja ohjeistusta sekä toimijaviestintää.

Tavoitteena on vuoden 2019 aikana muun muassa päivittää kasvinsuojelu- ja taimiaineistorekisteritiedot vastaamaan voimaan tulevaa lainsäädäntöä, järjestää verkkokoulutuspalvelu kasvipassitoimijoille, tiedottaa lainsäädäntömuutoksista kaikille toimijoille ja muodostaa lukuisia kansallisia linjauksia lainsäädännön vaatimuksista, joita toimijat pystyvät jatkossa soveltamaan.

Kasvinterveysyksikkö selvittää perunantuotantoa koskevien suoja-alueiden vaikuttavuutta kyseisten tuhoojien leviämisen estämisessä. Näitä ovat ritsomania eli juurikkaan nekroottinen kelta-suonivirus, valkoperuna-ankeroinen ja koloradonkuoriainen.

Kartoitusmenetelmiä metsäpuissa esiintyvien tuhoojien varhaiseksi havainnoimiseksi on syytä kehittää. Tieteeseen perustuvat, toimivat kartoitusmenetelmät ja riittävät kartoitusmäärät riskipaikoissa voivat parantaa kartoitusten luotettavuutta. Vantaalla tehdyissä asi-anrunkojäärän kartoituksissa käytettyä paikkatietolomaketta tulee kehittää tarkastajilta saadun palautteen mukaisesti.

Kasvihuonetuotannon kartoitukset ja tuotantopaikkatarkastuksia tehdään aiemmista vuosista poiketen niin, että kartoitukset kohdistuvat tasapuolisesti kaikkiin kasvihuoneviljelmiin ja ne on valittu satunnaisotannalla. Kartoituksella voidaan huomioida huomattavasti useampia karanteenituhoojalajeja kuin aiemmin ja lisäksi säännöllisesti otetaan piilosaastunanäytteitä. Toimintatapaa oli mahdollista muuttaa etelänjauhaisen suoja-alueen luopumisen takia.

EU:n Survey program -kartoituksen suunnittelua ja raportointia on edelleen kehitettävä, jotta kartoitustulosten luotettavuutta voidaan parantaa ja raportointiin kuluva työmäärä vähentää.

1.9.2. Muutokset vuodesta 2020 alkaen

Valvonta-asetus artikla 110, monivuotinen valvontasuunnitelma

Monivuotinen valvontasuunnitelma koskee virallista valvontaa. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toimijat täyttävät veloitteet ja tavarat täyttävät vaatimukset. Vaatimukset koskevat myös vientitarkastuksia. Artiklassa mainittu muu virallinen toimi tarkoittaa kasvinterveystodistusten myöntämistä ja kartoituksia.

Suunnitelmassa kuvataan virallisen valvonnan järjestäminen ja hallinnointi kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, viranomaisten yhteistyön sekä valvontaviranomaisten toimipiteet ja järjestelyt, joilla varmistetaan valvontaviranomaisten toimiminen veloitteiden

mukaan. Suunnitelman sisällöstä ja vaatimuksista on tulossa tarkempi säädös myöhemmin. Suunnitelman strategisten päämäärien toteutumista arvioidaan VASU-raportissa.

Kasvinterveysasetus, monivuotinen kartoitusohjelma (artikla 22-24)

Ohjelmassa määritetään kunkin tuhoajan kartoituksen täsmällinen tavoite, kunkin kartoituksen soveltamisala alueen ja käytettävän ajan osalta sekä kohteena olevat tuhoajat, kasvit ja hyödykkeet.

Lisäksi suunnitellaan tutkimusmenetelmät ja laadunhallinta, suunniteltujen silmämääräisten tarkastusten näytteenoton aikataulu, tiheys ja lukumäärä sekä kerätyn tiedon kirjaamis- ja raportointimenetelmät. Ohjelman kesto on 5–7 vuotta ja raportointi tulee suorittaa kunkin vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Prioriteettituhoajat tulee kartoittaa vuosittain. EU:n listaamat karanteenituhoajat kartoitetaan 5–7 vuoden välein. EU:n nykyinen survey program on uudistumassa, joten 2021 alkaen prioriteetti- ja karanteenituhoajat tulevat ohjelmaan mukaan. Kartoitusohjelmien suunnittelu ja raportointi tehdään tuhojakohtaisesti.

Eryteisesti kasvipassia käyttävien toimijoiden painopistettä tullaan siirtämän kasvien tarkastamisesta tuotantojärjestelmän ja omavalvonnan hyväksymisen suuntaan. Tämä on myös yksi EU:n kasvinterveyslainsäädännön uudistustyön tavoitteista.

Kasvinterveysyksikössä suunnitellaan myös etämyynnin valvontaa. Tätä pilotoidaan makroeliö-tuotteilla vuonna 2019. Hakukoneista etsitään tietoa BTSF-kurssilla opituin menetelmin, mitä makroeliöitä myyviä verkkokauppoja Suomessa on, täyttävätkö sivustot lainsäädännön vaatimukset ja suunnitellaan mahdollisia anonyymejä ostoja tuotteiden laadun varmistamiseksi. Myöhemmin tätä laajennetaan muillekin sektoreille kasvinterveysyksikössä.

2. Metsänviljelyaineisto

2.1. Arvio valvonnan vaikuttavuuden toteutumisesta

Metsänviljelyaineiston perusaineiston hyväksymisen ja tarkastuksen osalta tarkastustavoitteet saavutettiin. Kaikki tarkastettavaksi haetut siemenviljelykset tarkastettiin ja tarkastuksessa korjattaviksi määrätyt puutteet korjattiin vuoden kuluessa.

Siemenkeräysten valvonnassa ei havaittu puutteita ja metsänviljelyaineiston jäljitettävyyss toimii hyvin. Vuoden aikana käsiteltiin 404 siemenkeräysilmoitusta ja myönnettiin 114 kantatodistusta. Ennakoitua suurempi siemenkeräysilmoitusten määrä johtui siitä, että Pohjois-Suomessa aloitettiin syksyllä 2018 laaja metsäpuiden varmuusvarastosiemenen keruu. Siemenkeräyksiä valvottiin tehostetusti. Kaikki ilmoitukset ja todistushakemukset käsiteltiin sähköisillä lomakkeilla Eviran MEVI -tietojärjestelmässä kohtuullisen ajan kuluessa hakemuksen saapumisen jälkeen.

Metsäpuiden taimitarhojen tarkastustavoite oli lähes suunnitelman mukainen. Erityyppisiä tuotantopaikkojen tarkastuksia tehtiin 225 kappaletta. Niissä annettiin kaksi kirjallista huomautusta, jotka molemmat tulivat taimien laadusta (Taulukko 15). Huomautusten määrä oli edellisen vuoden tasolla. Lisäksi käsiteltiin 384 tietolomaketta, joiden avulla seurataan EU:n sisämarkkinakauppaa.

Vuoden aikana valmistauduttiin Ruokaviraston toiminannan aloittamiseen. MEVI-tietojärjestelmän käyttöliittymään, tulosteisiin, laskutustoimintoihin ja tiliointeihin tehtiin tarvittavat muutokset. Keskeisimmät metsänviljelyaineiston sivustot saatiin päivitettyä Ruokaviraston verkkosivustolle. Kaikki hyväksytyjen siemenviljelysten, perheenvanhempien, kloonien suomenkieliset kartat sekä lähtöisyysalueiden kartat muutettiin vastaamaan Ruokaviraston visuaalista ilmettä ja päivitettiin sivustoille. Karttojen piirtämisessä siirryttiin käyttämään ArcGIS PRO paikkatieto-ohjelmistoa.

Vuonna 2018 toimittiin aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Evira suunnitteli ja järjesti NordGen Metsän konferenssin ja konferenssiretkeilyn syyskuussa 2018. Evira oli merkittävä panoksella mukana OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän toiminnassa ja kehittämisessä. Lisäksi osallistuttiin EU:n metsänviljelyaineistotyöryhmän kokoukseen.

2.2. Valvontasuunnitelman toteutuminen

Evira tarkasti vuonna 2018 yhteensä 2 siemenviljelystä, yhteensä 18,4 hehtaaria (Taulukko 12). Molemmat tarkastukset olivat harvennustarkastuksia. Tarkastusmäärä oli 5,6 hehtaaria ennakoitua pienempi, koska yksi kohde jäi hakkaamatta. Tarkastukseen käytettiin kolme henkilötyöpäivää. Yhden henkilötyöpäivän aikana tarkastettiin keskimäärin 6,1 ha. Yksi siemenviljely siirrettiin luokasta alustavasti testattu luokkaan testattu (Taulukko 12).

Metsänviljelyaineiston toimittajien pitää hyvissä ajoin ennen siemenkeräysten aloittamista tehdä ilmoitus keräysten ajankohdasta ja paikasta. Vuoden aikana käsiteltiin 404 siemenkeräysilmoitusta (Taulukko 12). Määrä oli selvästi ennakoitua suurempi, mikä johtuu siitä, että Pohjois-Suomessa aloitettiin syksyllä 2018 Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluva laajahko metsäpuiden varmuusvarastosiemenen keruu. Koska Pohjois-Suomen siemensadot toistuvat harvoin, haluttiin varmistaa, että alueen toimijat ovat tietoisia säädösten

vaatimuksista ja noudattavat niitä. Siemenkeräysten valvontaa lisättiin ja sitä tehtiin 14 kohteessa ja niihin käytettiin kymmenen työpäivää. Lisäksi tarkastettiin kuusi siementenpakkaus-pistettä, joiden tarkastukseen käytettiin kolme henkilötyöpäivää. Kantatodistuksia myönnettiin 114 kappaletta. Kaikki siemenkeräysilmoitukset ja kantatodistushakemukset käsiteltiin MEVI-tietojärjestelmässä sähköisillä lomakkeilla. Siemenkeräysilmoitusten käsittelyyn käytettiin kymmenen ja kantatodistusten myöntämiseen viisi henkilötyöpäivää.

Vuonna 2018 tarkastettiin 25 metsäpuiden taimitarhaa ja -varastoa (Taulukko 12) ja niiden tarkastukseen käytettiin aikaa 23 henkilötyöpäivää. Taimitarhojen tarkastustavoite oli lähes suunnitelman mukainen. Tarkastustiedot tallennettiin MEVI -tietojärjestelmään tarkastuspaikoilla. Lähes kaikki toimijat ovat siirtyneet käyttämään MEVI-tietojärjestelmää tarkastus-pöytäkirjojen tarkasteluun ja korjaavien toimenpiteiden ilmoittamiseen.

Kun metsänviljelyaineistoa siirretään Suomesta toiseen EU-jäsenvaltioon, Eviran on toimitettava tästä tiedot ostajamaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Evira saa vastaavasti tiedon toisista EU-jäsenmaista meille tuodusta aineistosta. Tietolomakkeita vaihdettiin 384 kappaletta ja niiden käsittelyyn kului 14 henkilötyöpäivää. Määrä oli selvästi ennakoitua suurempi (Taulukko 12).

Evira kokosi tilastointia varten tiedot metsänviljelyyn toimitetuista taimimääristä, taimitarhojen tuotantopinta-aloista ja taimitarhakylvöihin käytetyn siemenen määrästä. Tilastot julkaistiin verkkosivuilla ja tieto toimitettiin Luonnonvarakeskus Luken tilastotieto-kantaan.

Evira suunnitteli ja järjesti NordGen Metsän 2018 konferenssin Tuusulan Gustavelundissa syyskuussa (18.9.2018). Konferenssin teemana oli ”New forest for future needs - using advanced regeneration methods and techniques”. Konferenssiretkeily suuntautui Janakkalaan, Hämeenlinnaan ja Nurmijärvelle, missä tutustuttiin mm. koneelliseen taimikonperkaukseen, metsäkylvöön, koivunjalostukseen ja metsäpuiden taimitarhaan. Konferenssiin ja retkeilyyn osallistui 80 henkilöä. Noin puolet osallistujista tuli muista Pohjoismaista tai Baltian maista.

Vuonna 2018 toimittiin aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Evira oli merkittävällä panoksella mukana OECD:n metsäpuiden siemen- ja taimijärjestelmän toiminnassa ja kehittämisessä. Kari Leinonen osallistui teknisen työryhmän kokoukseen Novo Mestossa Sloveniassa, toimi vuosikokouksen puheenjohtajana Pariisissa ja järjestelmän jäsenenä puheenjohtajistossa. Molemmat viran haltijat osallistuivat EU:n metsänviljelyaineistotyöryhmän kokoukseen Slovenian Novo Mestossa.

Kari Leinonen osallistui MMM:n metsäpuiden siementuotannon kehittämistyöryhmän toimintaan. Ryhmän raportti julkaistiin 9.2.2018. Hän osallistui myös Luken tutkimushankkeen ”SmartTree - eliittitaimien tuotantoteknologian kehittäminen” ohjausryhmän työskentelyyn.

Taulukko 12. Metsäviljelyaineiston kaupasta annetun lain valvonnan suoritteet.

Tarkastustyyppi	Tarkastustavoite / tarkastusmääräarvio 2018		Toteuma 2018	
	Suoritteiden määrä	Työaika htp	Suoritteiden määrä	Työaika htp
Perusaineiston hyväksyminen ja tarkastus				
- Siemenviljelysten tarkastus	26 ha	7	18,4 ha	3
- Siemenviljelysten hyväksymisen peruuttaminen			0	0
- Perheen vanhempien rekisteröinti	0	0	0	0
- Perusaineistoluokan muutos	0	0	1	0,5
- Siemenkeräysmetsiköt	0	0	0	0
- Kloonit	0	0	0	0
Alkuperäketjun valvonta				
- Siemenkeräysilmoitusten käsittely	200	6	404	10
- Kantatodistusten antaminen	200	8	114	5
- Siemenkeräysten valvonta	2	2	14	10
Tuotannon tarkastukset				
- Taimitarhat ja -varastot	26	23	25	23
- Siemenkaristamo, -pakkaamo ja -varasto	1	1	3	1,5
- Siementen pakkauspiste	2	2	6	3
Markkinoinnin valvonta				
- Tietolomakkeiden käsittely	300	10	384	14

2.3. Toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuus

2.3.1. Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Säädösten mukaan metsäviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää vain sellaista perusaineistoa, joka täyttää aineistolle asetetut hyväksymisen vähimmäisvaatimukset. Siemenviljelysten vaatimusten täyttymistä valvottiin siemenviljelysten harvennusten jälkeen tehtävien maastotarkastusten avulla. Siemenviljelysten tarkastuksissa havaittiin puutteellisuuksia, jotka määrättiin korjattavaksi ennen siemenviljelysten muutosten hyväksymistä. Kaikki korjaukset toteutettiin hyväksytysti ja muutokset merkittiin perusaineistorekisteriin vuoden kuluessa.

Metsäviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen toimittaja, joka on merkitty Eviran ylläpitämään metsäviljelyaineiston toimittajarekisteriin. Toimijoiden rekisteröinti tarkastettiin 46 toimipisteessä. Tarkastuksissa ei havaittu puutteita (Taulukko 13).

Taulukko 13. Tarkastustilasto sellaisten säädösten vastaisuuksien esiintymisestä, joista toimijalle on annettu kirjallinen huomautus tai markkinointikielto.

	2017			2018		
	Tarkastuksia, kpl	Säädöstenvastaisuuksia, kpl	%	Tarkastuksia, kpl	Säädöstenvastaisuuksia, kpl	%
Rekisteröinti	28	0	0	46	0	0
Tuotantokirjanpito	27	0	0	45	0	0
Erillään pito ja yksilöinti	27	0	0	41	0	0
Ostajalle annettavat tiedot						
- Taimet	26	2	8	21	0	0
- Kävyt	3	0	0	21	0	0
Taimien laatu	24	0	0	16	2	12,5
Kasvipassivaatimukset	27	0	0	35	0	0
Yhteensä	164	2	1	225	2	0,9

Metsäviljelyaineiston toimittajan on pidettävä tuottamastaan, ostamastaan sekä markkinoidaan metsäviljelyaineistosta tuotantokirjanpitoa. Tuotantokirjanpito tarkastettiin 45 toimipisteessä. Tarkastuksissa ei havaittu puutteita (Taulukko 13).

Metsäviljelyaineistoerät on yksilöitävä ja pidettävä erillään kaikkien tuotannon vaiheiden aikana. Taimitarhoilla tämä tarkoittaa sitä, että taimi- ja siemenereissä pitää olla tunnus tai tunniste näkyvillä ja erien pitää olla selvästi erotettuna toisistaan. Tunniste pitää pystyä yhdistämään tuotantoasiakirjoihin, jossa on vaadittavat tiedot. Erillään pito ja yksilöinti tarkastettiin 41 toimipisteessä, joissa ei havaittu puutteita (Taulukko 13).

Metsäviljelyaineiston markkinoijan täytyy toimittaa ostajalle säädösten mukaiset tiedot joko pakkauksissa tai markkinoitavaa erää seuraavissa asiakirjoissa, kuten läheteessä. Taimietikettien tiedot tarkastettiin 21 ja käpy- ja siemenetiketit 21 kohteessa. Tarkastuksissa ei havaittu puutteita.

Metsäviljelyaineiston kaupan säädösten mukaan enintään viisi prosenttia markkinoitavan taimierän taimista saa olla sellaisia, jotka eivät täytä laissa määritettyjä laatuvaatimuksia. Taimien laatua tarkastettiin yhteensä 10 886 taimesta, joista 2,1 prosenttia oli metsäviljelykelvottomia niissä esiintyneiden vikojen vuoksi (Taulukko 14). Taimien laatua tarkastettiin 16 taimitarhalla yhteensä 33 taimierästä. Kaksi tarkastettua taimierää (6,1 % tarkastetuista eristä) ei täyttänyt säädösten vaatimuksia (Kuva 5).

Taulukko 14. Taimien viat

Vialliset taimet	2017		2018	
	kpl	%	kpl	%
Kasvintuhoojat tai niiden vioitukset yht.	28	12,8	21	9,0
- hyönteiset	5	2,3	0	0
- sienet	23	10,5	21	9,0
- eläimet	0	0	0	0
Juuristo yht.	56	26,6	43	18,5
- voimakkaasti kaareutunut	0	0	0	0
- haitallisesti kiertynyt	0	0	1	0,4
- puutteellisesti kehittynyt	0	0	16	6,9
- ei sido riittävästi paakkua	56	26,5	26	11,2
Verso yht.	74	33,9	66	28,3
- voimakkaasti kaareutunut	8	3,7	15	6,4
- taimi on voimakkaasti haaroittunut	38	17,4	36	15,5
- latvakasvain epänormaali	28	12,8	15	6,4
Kuori / neulaset / silmu yht.	12	5,5	67	28,8
- haitallisia kuorivikoja	2	0,9	67	28,8
- repeytymiä	1	0,5	0	0
- paleltumisvaurioita	9	4,1	0	0
- kuivumisvaurioita	0	0	0	0
Muu vika yht.	34	21,1	36	15,4
- alle ilmoitetun minimipituuden	11	6,4	7	3,0
- muu	23	14,7	29	12,4
Säädösten vastaisia taimia yhteensä	218		233	
Tarkastettuja taimia	12 963		10 886	
Tarkastettuja taimierä	67		33	

Lähes kaikki metsäpuiden taimituottajat ja siementen karistajat ovat kasvipassivelvollisia, sillä koivuntaimia lukuun ottamatta muut tärkeimmät puiden taimet ja männyn siemenet pitää varustaa säädösten mukaisilla kasvipassimerkinnöillä, kun niitä markkinoidaan toisille toimijoille tai metsänomistajille. Kasvipassivaatimukset tarkastettiin 27 toimipisteessä. Tarkastuksissa ei havaittu puutteita (Taulukko 13).

EU:n komission päätöksen (2007/433/EY) perusteella jäsenmaat veloitettiin kartoittamaan *Gibberella circinatumin* esiintymistä alueillaan, koska sienin leviäminen Euroopassa halutaan estää. *G. circinatum* on vaarallisena pidetty mäntyjen ja douglaskuusen sienitaudinaiheuttaja. Kartoitus tehtiin isäntäkasvien visuaalisena tarkasteluna yhteensä 9 metsäpuiden taimierästä (8 miljoonaa tainta). Tarkastuksissa otettiin yksi näyte, joka osoittautui negatiiviseksi.

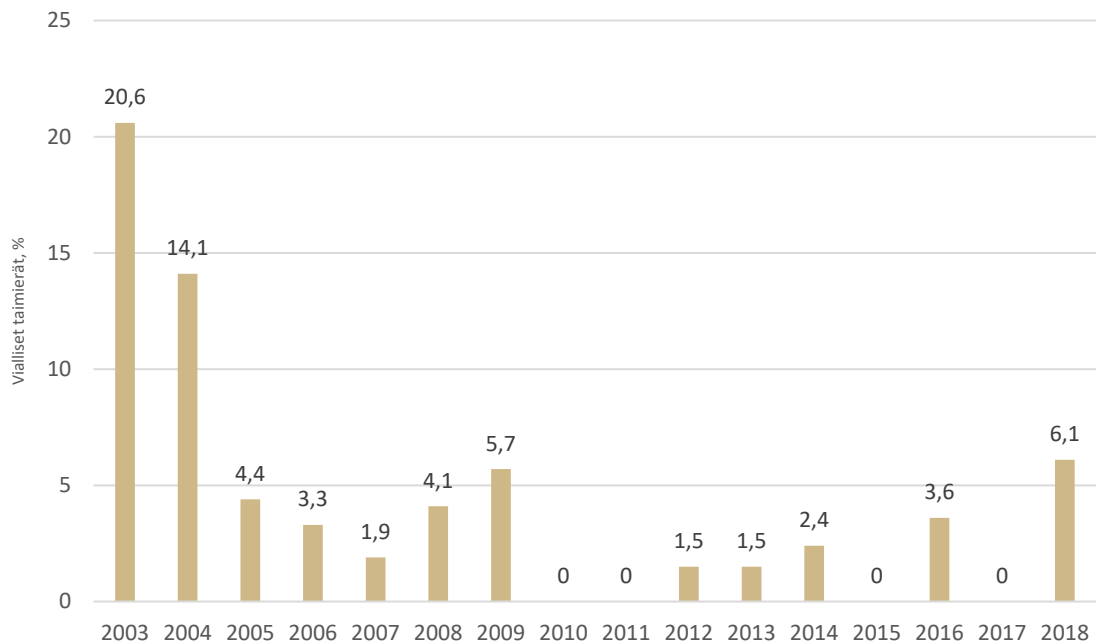
2.3.2. Puutteiden analyysi

Siemenviljelysten muutosten tarkastuksissa havaitut poikkeamat harvennussuunnitelmasta olivat vähäisiä. Siemenviljelyksiltä määrättiin poistettavaksi harvennussuunnitelman vastaisesti jätettyjä puita. Kaikki määrätyt korjaukset toteutettiin hyväksytysti ja muutokset merkittiin perusaineistorekisteriin vuoden kuluessa.

Kaikki tarkastetut metsäviljelyaineiston toimittajat kuuluivat metsäviljelyaineiston toimittajarekisteriin. Toimijat olivat myös säädösten mukaisesti ilmoittaneet toiminnassa tapahtuneista oleellisista muutoksista. Metsäviljelyaineiston toimittajarekisterin tietojen kattavuus ja oikeellisuus ovat tärkeitä tarkastustyön suunnittelun ja toteutuksen kannalta. Toimijat olivat myös tietoisia velvollisuudestaan pitää tuotantokirjanpitoa.

Metsäviljelyaineistoerien erillään pidon ja yksilöinnin tarkastuksissa ei havaittu puutteita. Siemen- ja taimietikettien tiedoissa ei myöskään löytynyt huomautettavaa. Tulos oli parempi kuin edellisvuonna.

Kaksi tarkastettua taimierää ei täyttänyt säädösten vaatimuksia (Kuva 5). Yhdessä koivun taimierässä oli kuorivikoja, joiden syntymisen syy ei selvinnyt. Toisen taimierän viat liittyivät leikkaamiseen, jossa taimista oli poistettu ylimääräisiä haaroja. Keskimääräinen viallisten taimien osuus oli kuitenkin vain 2,1 %, joten se oli selvästi säädösten rajaa-arvoa (5 %) pienempi. Yleisimmät hylkäykseen johtaneet viat olivat taimen verson ja kuoren viat (Taulukko 14). Kasvintuhoojien aiheuttamien viotusten osuus oli vain 9 prosenttia kaikista taimissa havaituista vioista. Tarkastustulos oli huonompi kuin edellisenä vuonna.

Kuva 5. Säädösten vastaiset taimierät vuosina 2003–2018.

2.5. Auditoinnit ja muu saatu palaute

Metsänviljelyaineiston valvontaa ei auditoitu vuonna 2018. Vuoden aikana saatiin positiivista palautetta NordGen Metsän 2018 konferenssin onnistuneesta järjestelyistä. Palautetta saatiin sekä NordGenin Metsän johdolta, metsänuudistamisneuvoston jäseniltä, puhujilta ja osallistujilta.

2.6. Ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet

2.6.1. Toimijoiden säädösten tuntemisen varmistaminen

Metsänviljelyaineiston kaupan valvonnassa käytetään Eviran ulkopuolisille asiakkaille suunnattua sähköistä asiakaspalvelua. Järjestelmän avulla palvellaan perusaineistoasiakkaita ja Lukea tarjoamalla heidän käyttöönsä siemenviljelysten suunnittelussa ja hoidossa tarvittavat tiedot ja dokumentit verkkopalvelun välityksellä. Järjestelmän avulla ilmoitetaan mm. siemenviljelysten perustamisesta, tulevista harvennuksista tai muista niille tehdyistä muutoksista. Tavoitteena on, että siemenviljelyksille tehtävät toimenpiteen tehdään ennakkoon laaditun suunnitelman mukaisesti ja suunnitelma toteutuminen selvitetään joko maastotarkastuksen tai hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella. Järjestelmään kirjataan havaitut puutteet ja niiden korjaamiseksi tehdyt toimenpiteet sekä tehdään hyväksymispäätökset.

Järjestelmän avulla varmistetaan siementen alkuperäketjun luotettavuus. Kantatodistuksen myöntämisen edellytyksenä on, että käpyerälle on tehty ajoissa asianmukainen ilmoitus siemenkeräyksen aloittamisesta. Kaikki käpyerät tulee merkitä MEVI-järjestelmästä tulostetuilla etiketeillä tai siemenkeräysilmoituksen tunnuksella. Käpyerien merkintöjä tarkastetaan sekä siemenkaristamoilla että siemenkeräysten valvonnan yhteydessä maastossa. Evira myöntää kantatodistukset vain sellaisille erille, joiden jäljitettävyyden dokumentointi MEVI-tietojärjestelmään.

MEVI-järjestelmän avulla asiakkaat voivat ilmoittaa muihin EU-maihin markkinoiduista siemen- ja taimieristä. Järjestelmään kirjataan myös muista maista Suomeen markkinoiduista siemen- ja taimieristä tietolomakkeilla ilmoitetut tiedot. Näiden tietojen avulla Evira valvoo metsänviljelyaineiston kauppaa EU:n sisämarkkinoilla. Järjestelmä käytetään myös valvontatietojen kokoamiseen ja raportointiin.

Tiedotusta varten pidettiin yllä Eviran verkkosivustoa. Verkkosivut ovat keskeisin tiedonvälityskanava, josta ajantasainen tieto metsänviljelyaineiston kaupan valvonnasta on julkisesti saatavissa. Vuoden aikana alettiin kehittää Ruokaviraston verkkosivuja. Keskeisimmät metsänviljelyaineiston verkkosivut saatiin päivitettyä uuteen ympäristöön. Uudet sivut sisältävät tietoa mm. perusaineistosta, siemen- ja taimituotannosta, lainsäädännöstä, tilastoinnista ja metsänviljelyaineisto tuonnista. Kaikki hyväksytyjen siemenviljelysten, perheenvanhempien, kloonien suomenkieliset kartat ja lähtöisyysalueiden kartat muutettiin vastaamaan ruokaviraston visuaalista ilmettä ja päivitettiin sivustoille. Karttojen piirtämisessä siirryttiin käyttämään ArcGIS PRO paikkatieto-ohjelmistoa. Työ oli merkittävä, sillä karttoja oli yhteensä 244 kappaletta.

Uudet MEVI-tietojärjestelmän käyttäjät perehdytettiin järjestelmän käyttöön puhelinneuvonnan ja sähköpostiviestinnän avulla. Vuonna 2018 järjestettiin Pohjois-Suomessa kuuluva metsäpuiden varmuusvarastosiemenen keruu. Harri Leinonen piti Pohjois-Suomen

metsänhoitoyhdistysten koulutuspäivillä 5.10.2018 esitelmän, jossa hän esitteli siementen alkuperäketjun viranomaisvalvontaa sekä kertoi siemenkeräyksestä vastaavien toimijoiden vastuista ja velvollisuuksista.

Uudesta kasvinterveyslainsäädännöstä ja sen toimeenpanosta tiedotettiin metsänviljelyaineiston toimittajille mm. metsätaimitarhapäivillä 30.1.2018 ja tarkastusten yhteydessä. Lisäksi annettiin muuta valvontaan liittyvää puhelin- ja sähköpostineuvontaa.

2.6.2. Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Tuotantopaikkojen valvonnan yhteydessä voidaan toimijalle antaa huomautus tai kieltää säädöstenvastaisen metsänviljelyaineiston markkinointi. Kielto pitää antaa määräajaksi, jos havaitut puutteet aineistossa tai sen merkinnöissä voidaan poistaa. Erilaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 225 kappaletta. Kirjallinen huomautus annettiin kahdelle toimijalle. Molemmat huomautukset liittyivät taimien laatuun (Taulukko 15). Määräaikaisia markkinointikieltoja ei annettu. Korjaavia toimenpiteiden toteuttamista seurataan MEVI-tietojärjestelmän avulla, johon toimija kirjaa korjaavan toimenpiteen tehdyksi.

2.6.3. Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

MEVI-tietojärjestelmää kehitettiin ylläpito ja jatkuvuussuunnitelman mukaisesti. MEVI-tietojärjestelmään toteutettiin Ruokavirasto muutoksen vaatimat muutokset. Tietojärjestelmän käyttöliittymän, päätösten ja ilmoitusten tulosteiden visuaaliset ilmeet muutettiin Ruokaviraston ohjeiden mukaisiksi. Ohjelman laskutustoiminnot ja tiliöinnit muutettiin vastaamaan Ruokaviraston tilikarttaa. MEVI-tietojärjestelmään määriteltiin OECD-lähtöisyystodistusten myöntämiseen tarvittavat lomakkeet ja niiden toteutus saatiin lähes valmiiksi. Niiden viimeistely ja hyväksymistestaus päätettiin siirtää vuodelle 2019, koska Ruokavirastomuutokset priorisoitiin. Tuotannossa oleville lomakkeille tehtiin joukko pienkorjauksia. Merkittävin muutos oli perusaineiston tyyppi perheenvanhemmat kuuluvan aineiston lisäys tietolomakkeille.

Taulukko 15. Seuraamukset säädösten noudattamatta jättämisestä.

Seuraamukset	2017		2018	
	kpl	%	kpl	%
Kirjallinen huomautus	2	1,2	2	0,9
Määräaikainen markkinointikielto	0	0,0	0	0,0

2.7. Toiminnan resurssit

Metsänviljelyaineiston valvonnasta vastaavat kasvinterveysyksikön ylitarkastaja ja tarkastaja.

2.8. Muutokset seuraavien vuosien toimintaan

Toiminnan kehittämisessä on tulevana vuosina otettava huomioon metsäpuiden siemen- ja taimituotannossa tapahtuvat rakenteelliset muutokset. Taimituotanto keskittyy yhä harvempiin toimipisteisiin, joiden koko kasvaa. Tarkastettavien taimitarhojen määrätavoitetta voidaan vähentää 22:een, mutta samalla yhteen toimipisteeseen tarvittava työaika kasvaa.

Siementaimisiemenviljelykset tulevat tulevina vuosina tuotantoikään. Seuraavien vuosien aikana kehitetään menettelytapa, joilla uudentyyppiset siemenviljelykset voidaan hyväksyä ja rekisteröidä perusaineistorekisteriin.

Taimien tuotantomenetelmissä tapahtuu muutoksia lähivuosina. Alkiomonistukseen perustuvan taimien tuotantotekniikan käyttöönotto metsäpuiden taimituotannossa on yksi merkittävimmistä muutoksista. Kasvullisesti lisättyjen solukkotaimien yleistyminen edellyttää Ruokavirastolta valmiutta uudentyyppisten perusaineistojen rekisteröintiin ja tuotetun aineiston markkinointiin. Kasvullisesti lisättyjen kloonien kenttäkokeiden perustaminen on aloitettu ja alustavia tuloksia odotetaan muutaman vuoden kuluttua. Seuraavien vuosien kuluessa luodaan valmius rekisteröidä klooneja ja klooniyhdistelmiä ja myöntää niille kantatodistukset.

Uusi EU:n kasvinterveysasetus 2016/2013/EU tulee voimaan vuoden 2019 lopussa. Asetuksen toimeenpano aiheuttaa muutoksia valvontaprosessiin. Asetuksen mukaan toimijat, jotka on veloitettu käyttämään kasvupassia, on tarkastettava vuosittain. Lisäksi asetuksen toimeenpano edellyttää rekisteritietojen täydentämistä ja päivittämistä.

MEVI-tietojärjestelmän kehittämistyötä jatketaan ylläpito- ja jatkuvuussuunnitelman 2019 mukaisesti. Edellä mainitut valvontaprosessin kehittämistehtävät edellyttävät kehittämistarpeita MEVI-tietojärjestelmään.

Liite 1. Inspektioner på Åland 2018

Tabell 12. Inspections

Inspection	Antal	Prov	Konstaterad
Koloradoskalbagge	9	0	0
<i>Neonectria neomacrospora</i>	1	1	0
<i>Phytophthora ramorum</i>	1	1	0
Potatiscystnematod*	5	5	0
Päronpest	6	132	0
Ringröta	5	5	0
Tallvedsnematod	1	2	0
Total	28	146	0

* total 8,5 ha

Tabell 13. Marknadsövervakning

Inspection	Antal	Prov	Konstaterad	Ursprung
Plantbutik	4	0	0	SE
Utsädespotatis	11	11		
Utsädespotatis	2	2	0	DE
Utsädespotatis	2	2	0	NL
Total	19	15	0	

Liite 2. Eviran, ELY-keskusten ja Tullin tekemät tuontitarkastukset.

Taulukko 14. Eviran, ELY-keskusten ja Tullin tekemät tuontitarkastukset. Huutomerkillä merkittyjen tuotetyyppien tarkastettujen lähetysten osuus jäi alle vaaditun tarkastustason.

Kasvilaji	Alkuperämaa	Erät (kpl)	Tuontimäärä	Vaadittu tarkastustaso	Tarkastetut erät (kpl)	Tarkastettujen erien osuus	
Pistokkaat ja taimet avomaalle							
Alppir. ja atsaleat	Yhdysvallat	1 kpl	3 479 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
Havukasvit	Yhdysvallat	1 kpl	20 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
Lehtipuut ja pens.	Kanada	1 kpl	1 220 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
Lehtipuut ja pens.	Yhdysvallat	2 kpl	1 476 kpl	100 %	2 kpl	100 %	
Muut marjakasvit	Kanada	1 kpl	72 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
Perennat	Japani	5 kpl	112 kpl	100 %	5 kpl	100 %	
	Norja	9 kpl	5 325 kpl	100 %	9 kpl	100 %	
	Kiina	1 kpl	1850 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	1 kpl	18 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Israel	7 kpl	102 500 kpl	100 %	7 kpl	100 %	
Solanaceae	Israel	7 kpl	102 500 kpl	100 %	7 kpl	100 %	
Harsokukka	Kenia	3 kpl	6 000 kpl	100 %	3 kpl	100 %	
Muut pistokkaat ja taimet	Israel	23 kpl	514 296 kpl	100 %	23 kpl	100 %	
	Norja	1 kpl	800 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Espanja	1 kpl	9 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Kenia	1 kpl	200 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Thaimaa	3 kpl	40 kpl	100 %	3 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	1 kpl	3 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	1 kpl	28 kpl	100 %	1 kpl	100 %	
	Akvaariokasvit	Singapore	1 kpl	475 kpl	100 %	1 kpl	100 %
	Vihan. taimet	Israel	101 kpl	943 706 kpl	100 %	101 kpl	100 %
	Kukkasipulit	Etelä-Afrikka	21 kpl	961 019 kpl	100 %	21 kpl	100 %
Puun kuori ja hake							
Coniferales, kuori	Venäjä	1 kpl	2 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
Coniferales, hake	Venäjä	4 kpl	8 m ³	100 %	4 kpl	100 %	
Puutavara							
<i>Conifera, ei Thuja</i>	Brasilia	1 kpl	0,2 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
	Japani	1 kpl	1,5 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
	Uusi-Seelanti	21 kpl	1 099 m ³	100 %	21 kpl	100 %	
<i>Fraxinus</i>	Kanada	2 kpl	26 m ³	100 %	2 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	6 kpl	48 m ³	100 %	6 kpl	100 %	
Muut	Uusi-Seelanti	1 kpl	37 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	4 kpl	2 341 m ³	100 %	4 kpl	100 %	
	Japani	1 kpl	15 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
	Kanada	1 kpl	6,3 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
<i>Jugl, Uulm, Pteroc.</i>	Yhdysvallat	2 kpl	6,4 m ³	100 %	1 kpl	100 %	
<i>Quercus</i>	Kanada	5 kpl	162 m ³	100 %	5 kpl	100 %	
	Yhdysvallat	75 kpl	105 315 m ³	100 %	75 kpl	100 %	

<i>Thuja</i>	Kanada	3 kpl	1 123 m ³	100 %	3 kpl	100 %	
Havupuutavara	Venäjä Eur		4 626 378 m ³	1 %	894 kpl	1,1 %	
	Venäjä Eur	7 kpl	343 m ³	100 %	7 kpl	100 %	
Lehtikuusi	Venäjä Eur	4 kpl	240 m ³	100 %	4 kpl	100 %	
Lehtipuu	Venäjä Eur	0 kpl	0 m ³	100 %	0 kpl	100 %	
Puutavara	Venäjän Aa	305 kpl	11 464 m ³	100 %	305 kpl	100 %	
Puinen pakkausmateriaali							
Tarkastukset					699 kpl		
Kasvikset		1 291	20 979 222 kg		864	67 %	
Basilika	Thaimaa	2	14 kg	100 %	2	100 %	
Granaat- tiomena	Egypti	1	15 530 kg	100 %	1	100 %	
Guava	Pakistan	1	96 kg	100 %	1	100 %	
Karvaskurkut	Bangladesh	8	624 kg	100 %	8	100 %	
<i>Limnophila</i>	Thaimaa	1	3 kg	100 %	1	100 %	
Mango	Bangladesh	5	2 146 kg	100 %	5	100 %	
	Pakistan	10	5 865 kg	100 %	10	100 %	
	Thaimaa	89	3 172 kg	100 %	89	100 %	
Munakoiso	Thaimaa	23	291 kg	100 %	22	96 %	!
Omena	Argentiina	6	120 316 kg	35 %	3	50 %	!
	Chile	163	2 894 478 kg	5 %	16	10 %	!
	Etelä-Afrikka	16	338 815 kg	5 %	4	25 %	!
Paprikat	Bangladesh	4	390 kg	100 %	4	100 %	
	Pakistan	2	520 kg	100 %	2	100 %	
	Thaimaa	21	231 kg	100 %	20	95 %	!
<i>Prunus</i>	Turkki	6	12 703 kg	10/35%	2	33 %	
Päärynä	Argentiina	1	3 150 kg	10/15%	1	100 %	
Sitrushedelmät	Argentiina	10	192 000 kg	100 %	10	100 %	
	Bangladesh	13	675 kg	100 %	13	100 %	
	Egypti	443	8 661 513 kg		298	67 %	
	- tammikuu	198	3 804 560 kg	25 %	53	27 %	
	- loppuvuosi	245	4 856 953 kg	100 %	245	100 %	
	Etelä-Afrikka	81	1 733 101 kg	100 %	81	100 %	
	Israel	266	4 369 383 kg		245	92 %	
	- tammikuu	29	414 501 kg	10 %	8	28 %	
	- loppuvuosi	237	3 954 882 kg	25/100 %	237	100 %	
	Marokko	101	2 227 170 kg	5 %	23	23 %	
	Peru	17	377 440 kg	10 %	3	18 %	
	Yhdysvallat	1	19 596 kg	15 %	0	0 %	!